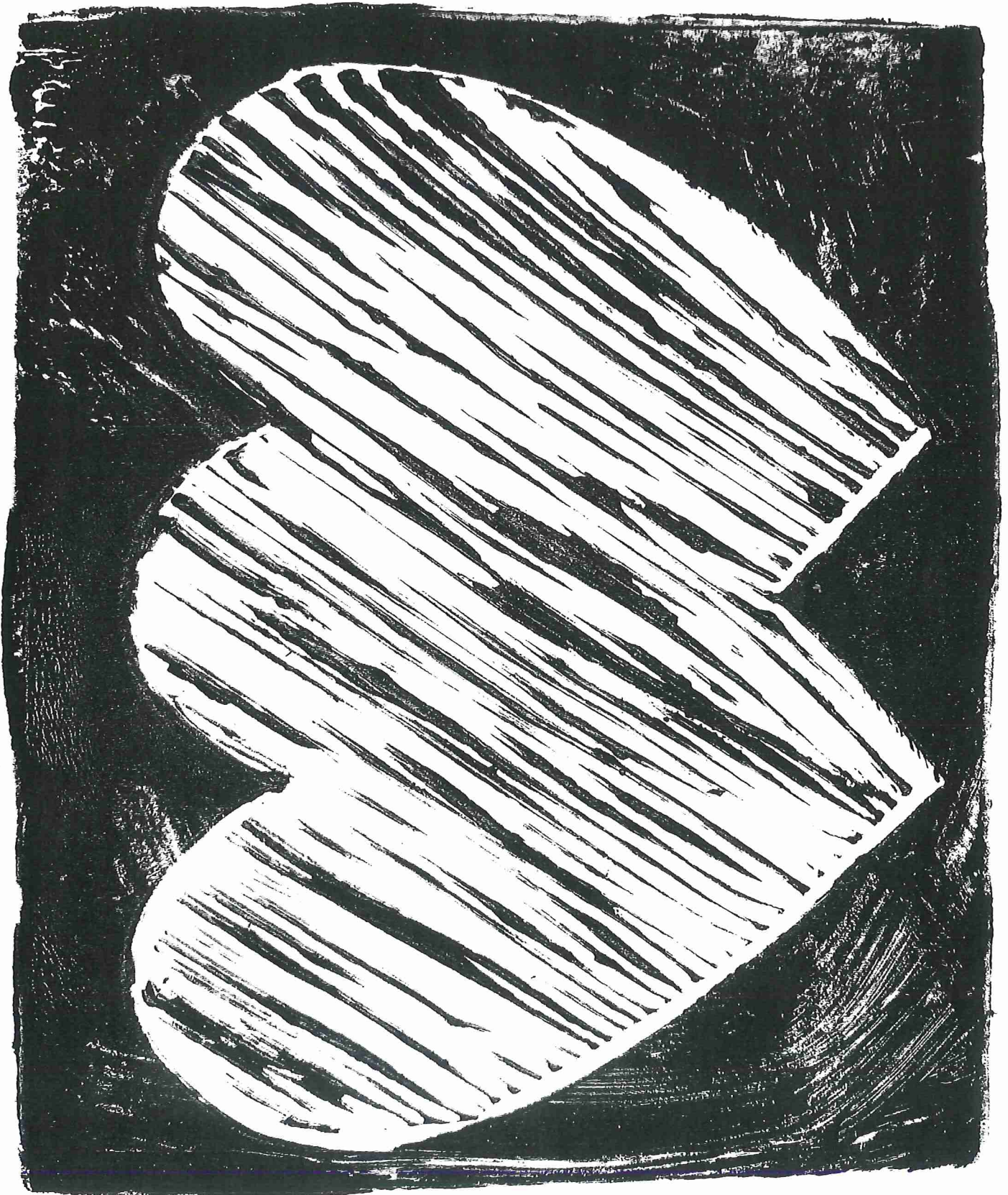

WORM

JAARVERSLAG 2022

Inleiding

In dit jaarverslag over het jaar 2022 besteden we aandacht aan het exploitatieresultaat, onze financiële positie en de Culturele Codes. Het jaarverslag wordt gevolgd door het activiteitenverslag en tot slot presenteren we de jaarrekening.

Het jaar 2022 was een bewogen jaar. Waar 2020 en 2021 getekend werden door de coronapandemie en de daaruit voortvloeiende maatregelen, heeft WORM zich na het eerste kwartaal van 2022 geleidelijk weer kunnen focussen op activiteiten zonder COVID gerelateerde restricties. Toch bevond WORM zich ook in een staat van transitie. Na een ingrijpende pandemie die ook in WORM een vorm van vermoeidheid teweeg bracht, volgde een oorlog in Oekraïne die gepaard ging met een ongekende inflatie. Deze ontwikkelingen hebben onze stichting en onze medewerkers niet onberoerd gelaten. Ook de verandering van een organisatie met een stichting bestuur met een directeur naar een Raad van Toezicht met een directeur-bestuurder en tevens de wisseling van de wacht tussen de twee directeur-bestuurders heeft effect gehad op de wijze waarop we de organisatie willen vormgeven en professionaliseren in de komende jaren.

We zijn dankbaar aan en trots op onze medewerkers dat ze ondanks deze uitdagingen toch een prachtig jaar hebben neergezet. Ze hebben zorg gedragen dat de stichting veerkrachtig en weerbaar de activiteiten, zoals beschreven in de meerjarenplannen 2021-2024, heeft kunnen realiseren. De organisatie behield haar rol als aanjager van en ruimte voor productie, programmering en distributie van kunst, artistiek experiment, ontmoetingsruimte, lokaal en internationale samenwerking en als ontwikkelaar van cultuur. De uitdagingen van afgelopen jaren bieden ons nieuwe perspectieven op de rol en toekomst van WORM. Onze stichting heeft een belangrijke maatschappelijke taak en anticipeert erop om deze taak ook in onzekere tijden volwaardig te vervullen. Naast het inhoudelijke beleid zullen we daarom komende jaren inzetten op het verder professionaliseren en versterken van de bedrijfsvoering en organisatie.

Exploitatieresultaat en financiële positie

Het boekjaar is afgesloten met een negatief exploitatieresultaat van € 312.748,-

Dit resultaat is als volgt verdeeld: € 308.016 wordt onttrokken aan het bestemmingsfonds Corona; € 1.012,- wordt onttrokken aan de bestemmingsreserve Website € 3.720,- wordt onttrokken aan de bestemmingsreserve Ubik Cash.

Als gevolg van de overheidsmaatregelen om verspreiding van het coronavirus tegen te gaan, waren er in het begin van het jaar nog beperkingen actief ten aanzien van de opening voor het publiek. Na de opheffing van de maatregelen heeft de publieke toestroom meer tijd nodig gehad om op gang te komen dan eerder kon worden voorzien. Mede hierdoor zijn de publieksinkomsten lager uitgevallen dan aanvankelijk was begroot. Bovendien is WORM naar aanleiding van maatschappelijke ontwikkelingen in 2021 gestart met een pensioenregeling voor de werknemers. Ook is een deel van de kosten voor de pensioenregeling voor medewerkers van 2021 pas in 2022 gemaakt. Dit alles vormt een verklaring voor het negatieve saldo van het exploitatieresultaat. WORM heeft voldoende liquiditeit door de bestemmingsreserves, het eigen vermogen is met €16.258 klein.

Naast de eigen inkomsten en meerjarige subsidies in het kader van het cultuurplan van de Gemeente Rotterdam en het ministerie van OCW zijn in 2022 aan WORM incidentele subsidies verleend, voor projecten en programma's, uit het Fonds Podiumkunsten (SKIP), het fonds voor Cultuurparticipatie, het Nederlands Letterenfonds en de European Education and Culture Executive Agency. Fonds 21 en het Amsterdams Fonds voor de Kunst droegen bij aan het nieuwe makers traject.

Zowel baten als lasten waren hoger dan begroot in 2022. De belangrijkste verklaring voor de hogere baten is de extra corona-steun subsidie van OCW. De belangrijkste verklaring voor de hogere lasten zijn de extra personeelskosten voor oproepkrachten in de horeca. De aanpassingen in salariering ten behoeve van de fair practice spelen hier een rol, de kosten per uur zijn hoger. Daarnaast is er meer personeel ingezet, waardoor het totaal aantal oproep-uren hoger is. Na de corona-periode moest WORM, geheel in lijn met de landelijke trend, opnieuw horecapersoneel aan zich binden. Met het minder ervaren team was een hogere bezetting nodig om het publiek te kunnen bedienen. De horeca-inkomsten waren in 2022 nog altijd hoger dan de kosten. Vanwege ziekte binnen de organisatie en de nodige vervanging zijn ook de personele kosten voor publiciteit en techniek hoger dan begroot. Om de veiligheid in WORM te kunnen waarborgen in de periode na corona is ingezet op extra security.

Culturele Codes

WORM Rotterdam is toegewijd aan de Governance Code Cultuur, Fair Practice Code en Codes Diversiteit en Inclusie. Deze waarden worden geïntegreerd in onze beleidsplanning, -evaluatie en onze operationele handelingen door middel van onze visie op het definiëren van artistieke en culturele ruimte, en onze betrokkenheid bij zowel internationale als lokale gemeenschappen. Onze manier van werken, waarbij we programma's dialogisch ontwikkelen met partners, bevordert de diversiteit en helpt ons bij het werven van medewerkers via deze netwerken wanneer er vacatures zijn. Zo ontstaat er een opwaarts cyclisch proces waarin de representatie van programmering en partners terug te zien is in onze organisatie.

Bestuurlijke veranderingen

In 2022 heeft het bestuur van stichting WORM de uitvoering van haar activiteiten zorgvuldig afgestemd op de acht principes van de Governance Code Cultuur en daarmee bijgedragen aan het creëren, overdragen en bewaren van culturele waarden. In 2021 is vastgesteld dat een structuur van Raad van Toezicht en Directeur/bestuurder beter aansluit bij de praktijk van stichting WORM dan die van een stichtingsbestuur met een directeur. In augustus 2022 is deze wijziging formeel gerealiseerd. Daarbij is gelet op de onafhankelijkheid, diversiteit en deskundigheid van de leden van de Raad van Toezicht (RvT). Het bestuur heeft effectief kunnen functioneren doordat de algemeen directeur de bestuursleden heeft geïnformeerd over de operationele processen binnen de stichting. Vanaf september 2022 heeft het bestuur gezorgd voor een soepele overgang naar een meer adviserende en toezichthoudende rol, met een open en kritische communicatie tussen RvT en directeur-bestuurder. In de laatste vier maanden van het jaar is er tevens regelmatig communicatie geweest tussen de directeur-bestuurder/interim directeur-bestuurder en de raadsleden, en is er gelet op wederkerig informeren en een overdracht van taken. Het bestuur en de leden van de Raad van Toezicht handelen integer, zijn voor medewerkers toegankelijk en hebben aandacht voor zelfevaluatie met betrekking tot de principes van de Governance Code Cultuur.

Fair Pay

WORM Rotterdam hanteert de richtlijnen van het Mondriaanfonds en de SENA-tabel voor beeldende kunst als het gaat om de Fair Practice Code. In gevallen waarin deze richtlijnen niet voorzien, streven wij ernaar om gezamenlijk met de artiesten een redelijk honorarium vast te stellen. Dit is vooral van toepassing wanneer er gebruik wordt gemaakt van onze studio's. Het uitvoeren van de Fair Pay-regeling is nog in ontwikkeling en onderwerp van gesprek. Gelukkig hebben we goede steun van het Fonds Podiumkunsten via de Podium Startregeling, waardoor we artiesten kunnen blijven betalen, ook bij gecancelde optredens. Naast de deelneming aan het pensioenfonds (POB) is al wel de salariëring van medewerkers op oproepbasis aangepast met een percentage vakantiedagen.

CAO en pensioenfonds

We zijn aangesloten bij het Pensioenfonds van de Nederlandse bibliotheken en volgen nu de CAO Nederlandse poppodia en -festivals. Medewerkers in loondienst zijn volgens de CAO ingeschaald, en freelancers ontvangen een honorarium gebaseerd op bruto CAO +50%. Met de komst van ons nieuwe HR-team werken we aan beleid omtrent veiligheid, carrièreontwikkeling en diversiteit, en we worden hierbij ondersteund door het HR-team van De Doelen in Rotterdam. We hebben in 2022 het WORM-Intranet ontwikkeld, waarop informatie over de CAO, veiligheidsrichtlijnen, beleid en financiën toegankelijker wordt gemaakt. In 2023 streven we ernaar om dit systeem verder in te richten.

Jonge professionals

Tot slot streeft WORM ernaar om kansen te bieden aan jonge professionals op zowel artistiek als zakelijk gebied, in lijn met de Codes Diversiteit en Inclusie en Fair Practice. Dit streven is zeer uitdagend. Het is een proces van vallen en opstaan waarin we enerzijds zorg moeten dragen voor de ontwikkeling van jong personeel als wel de medewerkers met een coachende functie beschermen tegen overbelasting. In 2022 was dit een intensief leerproces en we hopen de opgedane ervaringen in 2023 op een constructieve manier te kunnen benutten.

03

Diversiteit en inclusie

Ons beleid, dat doelstellingen omvat ten aanzien van inclusie, representatie, gendergelijkheid en veiligheid, is momenteel in herontwikkeling en zal in 2023 worden vastgesteld. WORM draagt niet alleen binnen de eigen organisatie bij aan het versterken van een inclusieve culturele ruimte, maar ook door middel van samenwerking met andere culturele instellingen. Wij zijn bijvoorbeeld mede-initiatiefnemer en deelnemer van het manifest Cultuur Inclusief, samen met de Rotterdamse cultuurorganisaties TR, Music Matters en MAMA. Het manifest is in 2021 gepresenteerd en inmiddels ondertekend door meer dan 20 instellingen. Vanuit deze samenwerking zetten wij ons in voor een breed en duurzaam inclusiebeleid, zowel binnen als buiten onze organisatie. In 2022 heeft WORM een anti-intimidatie campagne in en rond WORM uitgevoerd en liepen er 'angels' rond op de vloer om de veiligheid en het gevoel van veiligheid van bezoekers te vergroten. Wanneer incidenten zich voor doen, wil WORM met respect naar de betrokkenen en doortastend optreden. Juist vanuit onze inclusieve houding streven we ernaar om onze oren en ogen open te houden voor nieuwe vraagstukken binnen zowel onze organisatie als in onze relatie met andere organisaties, partners en het publiek. Daarin willen we juist engageren met de maatschappelijke ontwikkelingen en ageren op de kritische kwesties die intern en extern ons pad op komen. Inclusie is een pertinente uitdaging en we stellen ons open door niet te menen dat we finale antwoorden hebben maar door de vraag steeds te agenderen.

WORM is weer open, en meer OPEN dan ooit. Met trots presenteren wij u het activiteitenverslag van WORM over 2022.

Mede namens het bestuur,

De Raad van Toezicht van Stichting WORM

Tina Rahimy (vz)

Prya Bisambhar

Aukje Bolle

Bér Engels

Mark Schotman

Bestuur/Raad van Toezicht van stichting WORM in 2022

Bestuursleden van januari tot 25 augustus 2022

- ★ Tina Rahimy (voorzitter, nevenfuncties spreker, schrijver en trainer)
- ★ Aukje Bolle (penningmeester, nevenfuncties directeur Kunstgebouw, lid raad van toezicht De Kom, bestuurslid / penningmeester De Dependance, bestuurslid ICCR (International Conducting Competition Rotterdam))
- ★Prya Bisambhar (lid, nevenfunctie journalist)
- ★Mark Schotman (lid, nevenfunctie docent ondernemerschap Willem de Kooning Academie)
- ★Thijs Barendse (lid, nevenfunctie directeur De Dependance)
- ★Ray van Santen (secretaris en vertrouwenspersoon, nevenfunctie muzikant en zakelijk directeur festival de Parade) (Tot maart 2022)

Directeur van januari tot 25 augustus 2022 en Directeur-bestuurder vanaf 25 augustus tot 1 november 2022

- ★Janpier Brands

Directeur-bestuurder november en december 2022

- ★Johan Gijsen

Leden Raad van Toezicht vanaf 25 augustus 2022

- ★Tina Rahimy (voorzitter, nevenfuncties spreker, schrijver en trainer)
- Aukje Bolle (lid, nevenfuncties directeur Kunstgebouw, lid raad van toezicht De Kom, bestuurslid / penningmeester De Dependance, bestuurslid ICCR (International Conducting Competition Rotterdam))
- ★Prya Bisambhar (lid, nevenfunctie journalist)
- ★Mark Schotman (lid, nevenfunctie docent ondernemerschap Willem de Kooning Academie)

Activiteitenverslag Stichting WORM 2022

Inleiding

In dit onderdeel van het jaarverslag geven we een overzicht van de activiteiten die we in 2022 hebben ondernomen. Inmiddels zijn we beland in het tweede jaar van het uitvoeren van de cultuurperiode, na onze toetreding tot de Rijks Basisinfrastructuur (BIS). We kijken terug op de gevolgen van COVID, de ontwikkelingen in de #Wunderbar maar ook de impact van het uitbreken van de oorlog in Oekraïne op ons personeel, onze community, partners en activiteiten. We zetten onze programmering uiteen en geven per programmaonderdeel aan hoe we onze plannen hebben aangepakt en uitgevoerd met aandacht voor de publieksactiviteiten, samenwerking met partners en het uitdiepen van lokale, stedelijke en (inter)nationale relaties. Tot slot sluiten we af met een korte vooruitblik op 2023.

04

COVID

De omschakeling na de pandemie van online naar live-evenementen veroorzaakte een achterstand, met name bij de te honoreren events. Zodoende werd het productieschema overbelast. Dit is nog steeds voelbaar. Voor een aantal medewerkers was deze omschakeling belastend en zoals aangegeven in het eerste deel kampen zij met vermoeidheid, burn-out klachten en langdurige ziekte. Deze realiteit wordt ook herkend door onze collega's bij andere instellingen binnen de culturele sector.

De #Wunderbar Foyer als creatieve ruimte

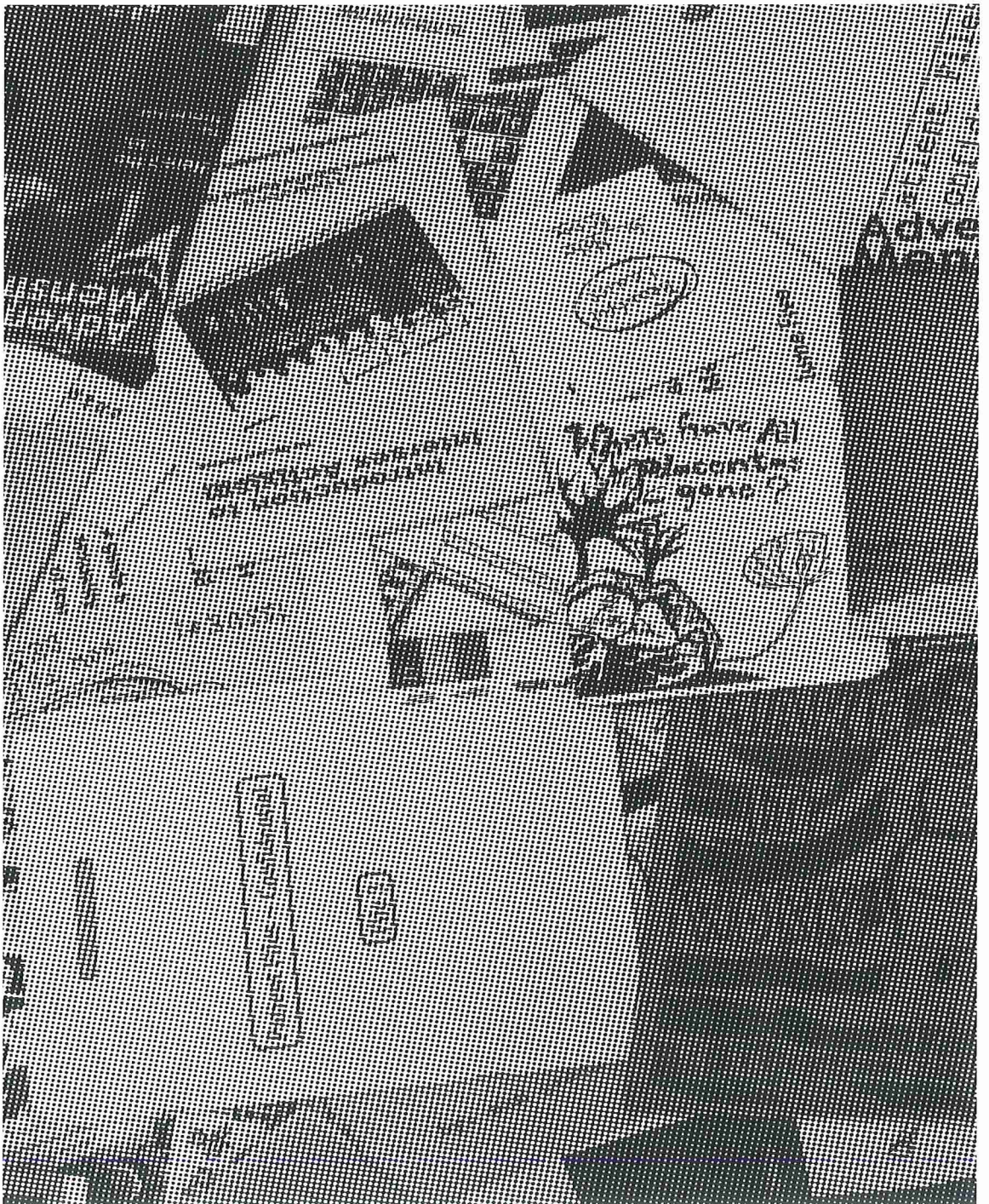
Een positieve ontwikkeling van de pandemie – door het gebruik van de ruimte als een plek om voedsel te bereiden, een veilige ontmoetingsplaats voor kwetsbare groepen zoals eenzame ouderen uit de wijk, ('Ontmoeten in Cool' met 9 edities in 2022), om radio te maken en haar te knippen (met dank aan de kappers Donn Stone en Ivan Winter) – is dat we ontdekten dat de Foyer en de voormalige rookkamer een goede ruimte zijn om zowel werk tentoon te stellen als meer multidisciplinaire kunstvormen te onderzoeken. De alomtegenwoordigheid van de Foyer – een open *space* die bezoekers van WORM als eerst tegenkomen – is tevens een perfecte ruimte om creatieve programmering te situeren: namelijk het medium '*Multi-Inter-Cross*'. In de Foyer faciliteert WORM hedendaagse kunstenaars met het realiseren van projecten die niet onder de noemer van één medium te vatten zijn en niet te plaatsen zijn in traditionele ruimtes. De activiteiten van dit programma in de Foyer vonden plaats onder de vlag van WunderPlatz X SKILLS: in 2022 waren dat *Kollektion Kitsch* en de *Hummus Bar*. The WORM Pirate Bay verhuisde naar de voormalige rookkamer waardoor het archief meer publiek toegankelijk (en clubbable) werd. Radio WORM – waar makers in actie te zien zijn achter een raam – is ook zichtbaar aanwezig in de Foyer.

Oorlog in Oekraïne

De Russische inval in Oekraïne heeft grote indruk op ons gemaakt. Dit heeft geleid tot een groot aantal individuele en groepsactiviteiten, van het vinden van verblijfplaatsen voor vluchtelingen, het organiseren van Radio WORM shows, filmavonden (Solidarity Screening: Documentaires uit Oekraïne, Ukraine Film Night: Amulet + Intolerantie, Oekraïens Signaal: Shadows Of Our Forgotten Ancestors) Talks en community activiteiten (Ukraine Fundraiser: from Mariupol to Rotterdam, Moon Gallery Ukraine Fundraiser, Singing Birds Ukraine), Fundraising Gigs (DROP BEATS NOT BOMBS - Ukraine Fundraiser, STADT concert (electro goth uit oorlog-gebied, Donbas).

Ook de Russische ondergrondse en degenen die actief pro-Oekraïne en anti-oorlog zijn, waar WORM sinds 2017 aanzienlijke banden mee heeft opgebouwd, vonden binnen de mogelijkheden van de stichting ruimte bij WORM om ruimte te vinden om te rouwen, contacten leggen, creëren en te rusten. WORM is alert geweest om niet te "Westsplainen" maar tevens geen Oekraïners in de weg te staan die protesteerden tegen de activiteiten van WORM. WORM gaf Katya Kov van de Russisch-Duitse queer band, SADO OPERA een open residentie rond hun mini-festival: Queer Stages (met SADO OPERA en Bogalepov). Het doel was om de communicatielijnen tussen marginale gemeenschappen open te houden. Later in het jaar gebruikte de Russische zangeres Kate NV, die openlijk anti-Russische agressie en pro Oekraïne is, WORM, om een video te maken.

Programmering

Radio WORM en WORM Sound Studios

06

Radio WORM en de Sound Studios hebben een fenomenale hoeveelheid live, opgenomen audio en soms audiovisueel werk geproduceerd. Dit sluit aan bij de groeiende reputatie van het herboren radionetwerk.

Het werk van de Sound Studios en Radio WORM sloot aan op de gasten die radio- of geluidskunst maakten voor gebruik in verschillende uitzendingen. Uitzenden betekende bij WORM alles wat binnen de mogelijkheden lag; van live shows tot blind cinema, tv, vooraf opgenomen radio-uitzendingen en podcast series. Zo nam Radio WORM het voortouw met het opnemen van de pilot tv-shows voor de talkshow *Coco* en *The Frique* (met Kuunatic, Dennis Bovell, en anderen).

De activiteiten omvatten 46 residenties (namen als Lucinda Gregov (Croatië), Moor Mother (VS), Merina Gris (Baskisch), Laura Agnusdei (IT), VeraVice (EE), Truus De Groot (US-NL)); 9 Expanded Radio shows in de Foyer; 2 Blind Cinema shows; samenwerking met bijna 90 radiomakers voor de reguliere programmering van Radio WORM, 14 stukken soundart voor Dr. Klangendum shows op Concertzender; 5 gerelateerde *sound pieces* op het radionetwerk; en 16 speciale podcasts en on-location podcasts (*Rewire*, *Le Guess Who?* en *Radio Art Zone*, Esch, Luxemburg).

Filmwerkplaats

Filmwerkplaats kon in 2022 zijn internationale karakter weer ten volle benutten door lezingen en workshops over het ontwikkelen van het potentieel van analoge film (zowel persoonlijk als online) op Crater Lab, Barcelona, Alud! Festival in Hangar, Barcelona, een Simple Machines online talk over Filmwerkplaats voor Echo Park in LA (USA), EQZE filmschool San Sebastian, BAL filmschool Riga (LV), Oberhausen KurzFilmFestival (DE), L'Abominable Paris (F), Art Week Rotterdam, Flatpack festival Birmingham (UK), Foto Instituut en Conflux Festival, Rotterdam, Spectral Summer School Cesis (LV), Instituut voor Beeld en Geluid Amsterdam, het Great Wide Open festival Vlieland, een samenwerking met kunstenaar Atoosa Pour Hosseini in Dublin (IRE), en bij het EYE Institute Amsterdam.

Er is belangrijk werk verricht in het lab in WORM: zo zijn er een aantal workshops gehouden voor Filmwerkplaatsleden. In februari heeft de bekroonde documentairemaakster Natasa Urban uit Oslo een handgemaakte emulsie residentie gehouden. Er was ook een samenwerking met de afdeling Preservation and Archiving van UVA op de Filmwerkplaats en een 16mm filmopname, 'Wild Fruit', door Bernardo Zanotta (prijswinnaar Locarno 2018), met hulp van Filmwerkplaatsleden in Amsterdam.

Filmwerkplaats lanceerde bovendien de live series van het Spectral project (gesteund door aanzienlijke EU funding) in november met een semi-geïmproviseerde live samenwerking met gevierde Braziliaanse muzikanten Thiago Nassif en BELLA. Spectral verenigt zes door kunstenaars

gerunde filmclubs uit Europa - WORM's Filmwerkplaats (Rotterdam, NL), Mire (Nantes, FR), Baltic Analog Lab (Riga, LV), LaborBerlin (Berlijn, DE) Crater Lab (Barcelona, ES), Laia (Porto, PT). Het project legt de nadruk op uitgebreide analoge filmkunst en richt zich op de creatie, presentatie en circulatie van uitgebreide film kunstprojecten.

Activiteiten + Evenementen: 10 workshops en activiteiten in WORM, en 17 Filmwerkplaats vertoningen, bijeenkomsten en workshops buiten WORM. En de *spectral improvisatieworkshop* met Thiago Nassif en BELLA uit Brazilië.

WORM Pirate Bay

WORM Pirate Bay richt zich op verdiepend leren en gemeenschapsvorming via residenties en workshops. Ze zetten het werk voort die zijn aanvang heeft gevonden in de lockdown periode, door alternatieve en minder zichtbare gemeenschappen steun te geven via groepsactiviteiten. Een goed voorbeeld hier is *Creatives with Unseen Disabilities*. De nadruk lag op aspecten van genezing (queer herbologie) en ongeziene of gemarginaliseerde ervaringen van pijn (zwarte mensen en menstruatiepijn, ongeziene handicap in de culturele sector, queerness en handicap, uitgedrukt in zines en het maken van zines). Sociale evenementen waren onder meer een Queer Rotterdam board game night, diners voor de lokale trans-gemeenschap, een Queer ecologie avond van het Erasmus Universiteit Queer Association programma, Zine Camp sessies en een Pirate Bay "Dumpster dive". Opvallende evenementen waren onder meer de Ghanese kunstenaar Va-Bene Elikem Fiatsi: '*Performance as an act of radical resistance*', een Fem-based *music night*, *Dawning Voidance* (met jonge acts als VULVA en Chastity Absent) en een terugkeer van de Caribbean Ancestry Club, een organisatie die de stemmen van Afro-indigenous Caribbean community verenigt en versterkt, met name eilandbewoners van Bonaire, Stata, Saba, Curaçao, Aruba en Sint Maarten.

Pirate Bay weerspiegelde ook het gevoel van verhevenheid en saamhorigheid dat volgde op de lockdown beperkingen, met een reeks vrolijke club programma's die verschillende versies van *queer underground* culturen promoten: waaronder een op *ballroom/voguing* gebaseerd programma dat een lokale ballroom gemeenschap wilde opbouwen, een bonte avond en een Caribbean Queer Party. Deze werden geproduceerd met toegewijde partners zoals KLAUW, Rotterdam Ballroom Arena en Otterdance, of meer mainstream alternatieve partners zoals Zuperstition en Mudclub.

Samen met Kontra, RE#SISTER, Ampfeminine en New Save Skate was Pirate Bay tevens een van de coördinatoren van WORM's FEM Fest: een gevarieerd programma met workshops, Feministische cultfilm avond, Kick-off, een virtuele ruimte, *The Transient Life of the Supernova* maar ook een real life tentoonstellingen, club nachten, en op Internationale Vrouwendag een panel en performance.

Totaal aantal activiteiten en evenementen: 3 residenties (inclusief workshops), 6 workshops (waaronder een externe workshop in Leeuwarden), 13 clubavonden (waaronder een *Motherday's ball* in Tivoli, Utrecht), 1 concert, 1 filmavond, 8 talks en community nights, en een festival.

08

Music en Talks

2022 was een jaar van transitie en het (weer) aanpassen aan een publiek dat na lockdowns begrijpelijkerwijs vrijuit wilde kunnen genieten. Een aantal projecten uit het COVID-tijdperk werden publieke evenementen (bv. REIO / Rotterdam Left the Orbit Sessions) en uitgestelde boekingen (Hang Youth, Spasmodique, DEAFKIDS) werden gehonoreerd. Een aantal evenementen bleven besloten evenementen (Mano Eritrea). Als er geen beschikbare ruimte vrij is, vullen ze de Wunderbar met hun Eritrese klanken en werd hun oefensessie een spontaan en gratis live optreden.

WORM experimenteerde met interne cross-bookings en externe samenwerkingen, waarbij programmeurs samenkwamen om evenementen te creëren die uit verschillende disciplines putten. Dit kwam soms door een keuze van te veel artiesten, het creëren van avonden rond de beschikbare ruimte en afzeggingen of andere boekingen die voorrang kregen: meestal een achterstand of aanpassingen van pre-COVID verplichtingen. Een begrijpelijk aanstekelijk enthousiasme omdat iedereen eindelijk graag wilde spelen. Sommige avonden veranderden in uitverkochte gig + club avonden, dat resulteerde in het maken van lange uren voor technisch- en productiepersoneel. Voorbeelden: CINEMA COLOMBIANO PRESENTA: INTERRUPCIÓN met Los Pirañas en Rizomaic en Operator X WORM Live: Feat. Rats on Rafts, Betonkust en De Witte Kunst.

Stasis + Mári Mákó + PSYCHO CLUB in mei was een voorbeeld waar drukke agenda's flexibel werden verwerkt in een breder evenement: drie WORM-programmeurs en The Lente Kabinet Festival gebruikten het hele WORM gebouw in een geluids- en kunst *fusion* evenement (met live kunst & geluid performances door Radio Stasis, een concert van Mári Mákó en een clubavond van lokale DJ's van PSYCHO CLUB).

2022 was ook een jaar van hulp aan collega-podia: WORM organiseerde evenementen voor of in V11, GROUNDS en Maassilo, of was medepromotor van dergelijke evenementen. Dit had vooral te maken met de beschikbare ruimte en een groot aantal vooraf geboekte evenementen, waardoor podia soms om ruimte vroegen, om samen shows te organiseren. Deze omvatten PRSPCT X WORM x BAROEG: IGORRR (in de Maassilo), The Shape Of Punk To Come, Baroeg + V11 Present: Mortal Wound & Kömmand (in WORM), Snackbar Nospray: Rolando Bruno + Eigen Risico + Real Farmer, (een coproductie met V11) en Membranes (bij V11) Tara Clerkin Trio (bij V11).

Gemeenschapsvorming door muziek en andere partnerschappen - Onderwijs

Popmuziek is een afspiegeling van de wereld omdat het op veel verschillende manieren vormgegeven kan worden. WORM ziet popmuziek als een open, faciliterende en eerlijke kunstvorm die duidelijk weergeeft hoe mensen denken en voelen, of hoe degenen die popmuziek maken zichzelf en hun wereld willen uitdrukken. Wij geven ruimte en gelegenheid om dat te doen. Voor WORM kan iedereen meedoen en popmuziek maken en uitvoeren, ongeacht leeftijd, achtergrond of identiteit. Op deze manier wordt het potentieel van popmuziek om een *instant* zender te zijn voor nieuwe, radicale en tot nadenken-stemmende ideeën gerealiseerd. Met dit in gedachten organiseert WORM een aantal community music projecten in WORM's Gallery, waar gemarginaliseerde groepen en gemeenschappen een kans krijgen om samen te komen.

Snackbar is een vaste avond die lokale muzikfans en stadsbewoners bij elkaar brengt om connecties te leggen en plezier te maken (post COVID). Snackbar mixt vaak beginnende of experimentele Nederlandse en ook specifiek Rotterdamse acts met internationale underground acts die geen deel uitmaken van het gevestigde circuit. Nederlandse en lokale artiesten op

Snackbar waren: maushaund, BUURTBEHEER, GLICE, M. Klein & Steffan de Turck, BED, Kwartet Niek Hilkmann, Fix Everything, YoungRubbi, LQRQ, LIONSTORM, Lena Hessels, Dyatlov, SpOp + Bruinsma, SILVERBONES, L.A. SAGNE, Goldblum, Tes Damen, Global Charming, Eigen Risico en Real Farmer.

Het Transformers project – die samenwerkt met Pauluskerk – brengt mensen die ervaring hebben met dakloosheid samen met professionele muzikanten.

Stichting Mano Eritrea komt elke week bijeen in WORM's Gallery om Eritrese muzikanten samen te brengen om te oefenen.

Popkoor WOW! is een wekelijks buurt zangproject en de Zangclub van Rotterdam is een experimentele zanggroep die om de week samenkomt om in samenwerking alle facetten van de stem te verkennen. Er waren zeven sessies in 2022.

Daarnaast is in samenwerking met de Albeda MBO Theaterschools 'PET Sound Projekt' waar studenten in het Centraal Station van WORM de techniek van de industrie leren. Het Albeda MBO Theaterschool project 'Verdiepend Geluid' had zes sessies in 2022 en dertien "standaard" sessies eerder in het jaar.

In 2022 waren de laatste sessies van enkele community projecten: REIO (Rotterdam Electronic Improvised Orchestra) was een improvisatie avond geïnitieerd door de Sloveen-in-NL, Elvis Homan – waar Rotterdamse improvisatie muzikanten samenkwamen om te werken met audiovisuele kunstenaars en dichters, en een album op te nemen.

Circuit brekende muziek

WORM werkt samen met Rotterdamse partners die onze interesse weerspiegelen in muziek die geen deel uitmaakt van de reguliere circuit, of uit gebieden die geen deel uitmaken van de Anglo-Amerikaanse, of Engelstalige popwereld. NoSpray (jonge internationale punk en garage acts), Yugofuturism (Oost- en Oost-Centraal-Europese alternatieve muziek) en Cinema Colombiano (Midden- en Zuid-Amerikaanse underground en alternatieve muziek en muziek uit diverse Zuid- en Midden-Amerikaanse gemeenschappen). De drie organisaties brachten enkele memorabele avonden naar WORM met acts die zelden in Europa te zien zijn of op het punt staan ontdekt te worden. Bijvoorbeeld Yugofuturism met: Rosa Vertov, shishi, Kurws, sinks en Zdrój. De relaties die WORM heeft met het Oost-Europa en Midden-Amerika kwamen tot uiting in optredens van Yegor Zabelov (BY), Hey Karen (PO), Trupa Trupa (PO), Vera Vice (EE), Mueran Humanos (ARG), SAJJRA (PE), Blanco Teta (ARG), en Jesse Beaman (NIC). Sonosphere was een avond gewijd aan de Avant-Garde en modern klassiek: in een speciaal in opdracht geschreven stuk van de Rotterdamse componiste Christine Cornwell met een moderne interpretatie van het werk van Willem Pijper, als onderdeel van Pijpers eeuwfeest. Improvisatiemuziek behoort tot het kern-DNA van WORM. Een nieuwe serie (die de stukken van REIO en Sonosphere oppikt) genaamd Electric Umbrella werd in november gelanceerd. Electric Umbrella is een avond waarop lokale en internationale improvisatoren 'onvoorspelbare geluidservaringen' uitwisselen, onder leiding van vijf lokale curatoren met uiteenlopende benaderingen van geïmproviseerde muziek.

HipHop

In 2022 zagen we een toename van alternatieve rap- en hiphop avonden: het doel is sterke lokale gemeenschappen te smeden, queer, FEM, marginale en niet-Engelstalige artiesten te presenteren die het gevestigde verhaal en imago van hiphop uitdagen: Rare Akuma (België), Ecko Bazz (Uganda), DONGURALESKO, FOKUS & DJ WEST, (Polen) met dank aan partner, *Polski HipHop* LIONSTORM (NL), Amy Wright (Australië), AGAT (Israël). *HipHop Terminal* open mic avonden en showcases gaven een stem aan jonge Rotterdammers terwijl door de zeer succesvolle *Polski HipHop* evenementen de Poolse gemeenschappen in de Randstad werden aangetrokken. Lokale promotors zijn onder andere Release Radar (Ruwel Emmers), HipHop Terminal, Sammie Sedano. Lokale acts: Neans + Kauwboy, SKODA, YoungRubbi.

Totaal aantal activiteiten en evenementen: 61 muziekproducties. 4 muziekfestival evenementen. 113 speciale buurt-evenementen (20 MBO Theaterschool, 6 Transformers-oefeningen, 38 Rotterdams Zangkoor + Popkoor WOW!, 49 Mano Eritrea).

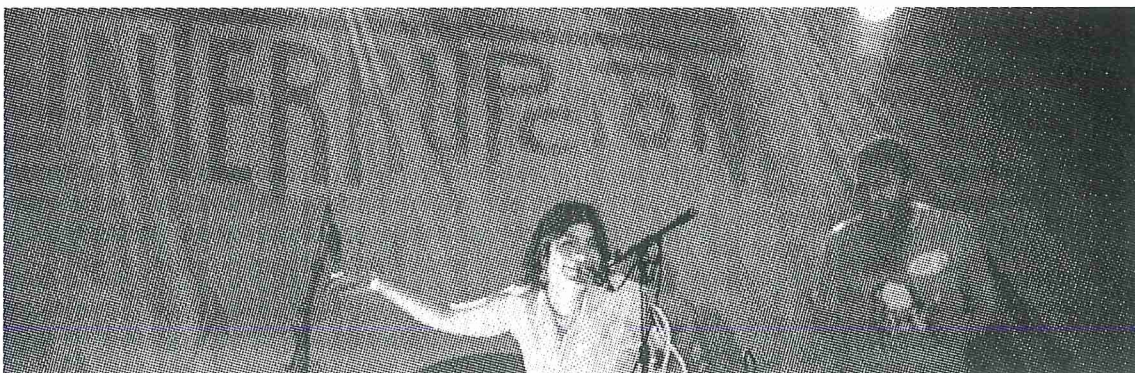
Talks

Een aantal projecten werden uitgesteld of geannuleerd vanwege andere verplichtingen, COVID-moeheid of ideeën die hun verloop hadden, zoals Hack talk, een serie voor de hacking gemeenschap. Alleen Rotterdam Late Night (lokale talkshow), Off Screen (film) en Frontaal (hedendaagse Nederlandse literatuur) gingen het hele jaar door. In andere programma's zoals Pirate Bay, informele workshops, lezingen in het kader van festivals en andere evenementen, ook met externe partijen zoals Extra Extra, Eat Your Feelings, werd echter wel ruimte gegeven aan gesprekken.

Aantal events: 21 standaard talk events (Frontaal, Hacktalk, Off Screen, Rotterdam Late Night).

Club

In de lente en zomer van 2022 zagen we een explosie van *clubbing* in WORM. Door een zeer divers, soms diffuus programma trok WORM een nieuw, veel breder en misschien wel meer mainstream publiek in Rotterdam. Er werd door toegewijde community clubbing (gemarginaliseerde en queer groepen) geprogrammeerd via Pirate Bay en andere lokale groepen die nauw verbonden waren met WORM onder kunst en performance. WORM organiseerde voor het eerst nieuwjaarsfeest: New Tears. WORM's lockdown experimenten met clubs (virtuele hybride met behulp van audiovisuele elementen en film, uitgebreide workshops / get togethers / luister feesten) werden in een meer fysieke vorm voortgezet met Happy Accidents, The Kitchen Club en Infinite Pleasure. WORM ondersteunde ook een nieuwe golf van dj's in Rotterdam en individuen die nog nooit gedraaid hadden. Velen treden nu internationaal op. Sukubratz en Cyberferrie werden resident dj's bij Poing. Henrietta Müller aka Ben Kult draait op een aantal internationale festivals en podia. Het aanbod van club nachten was qua stijl en genre breder dan bij enig ander WORM-clubprogramma: met een sterke vertegenwoordiging van hedendaagse Afrikaanse club en pop (Jollove en WOZA's zeer succesvolle Amapiano-nachten), en disco, house, trance en elektronische dance (Future Electronic Music, Lo-Fidelity, RURCL, No Friends, en meer alternatief-mainstream queer-nachten (My iD, His Dark Elements, Zuperstition). Sommige avonden waren specifieke showcases voor organisaties, thema's of artiesten zoals BIXARIA (Queer Brazilian night), Bluntspeakers & Friends, BRAVA en Fabz Pi. Oude WORM partners zoals Masego Sound System (dub, roots), Wildstyle 'Vinyl Editie' (drum 'n bass) Teknosucks (techno), HUNNA (hiphop, urban), PRSPCT (thrashcore), trokken ook veel publiek omdat het publiek na 2 jaar eindelijk weer de kans kreeg om te gaan *clubben*. Het aantal clubavonden betekende een regelmatig programma in de meeste weekenden en soms op donderdag. WORM moest zich aanzienlijk aanpassen wat betreft de organisatie van het personeel

en de eisen van het tijdschema, vooral rond grote festivals en een zeer drukke maand juli, waarin negen clubavonden plaatsvonden. In 2023 en 2024 zal het clubprogramma van WORM verder worden uitgebouwd op basis van de lessen van 2022.

Totaal van de activiteiten/evenementen: 46 clubavonden.

Film

Het filmprogramma kreeg een nieuwe focus. Terwijl reguliere programma's als Cultfilm, Off Screen, Filmwerkplaats en AWL allemaal terugkeerden, stond een nieuw programmeringsmodel centraal: het aanpakken van huidige problemen en onevenwichtigheden in de selectie van films die in Rotterdam te zien zijn; zowel in termen van wat er vertoond wordt, als van de groepen makers. Dit zorgde niet alleen voor een verschuiving naar zoveel mogelijk diversiteit in de inhoud van de programmering, maar ook hoe en waar films werden gepresenteerd. Community filmprojecten die tijdens de lockdown populair waren (*Inhaalfilm*, *Filmtuin*) werden voortgezet. Bovendien werd er geëxperimenteerd met hybride avonden (zoals *Eat Your Feelings*). Voorbeelden van een meer laterale benadering van het organiseren van screenings, waren avonden die gewijd waren aan filmcollectieven van buitenstaanders, zoals het Ierse aemi, en Filmwerkplaats' Bernardo Zanotta die 'First Nations' Films organiseerde: een avond met korte films, gemaakt en geproduceerd door inheemse jongeren en leiders in filmworkshops in het Guarani- en Kaiowa-gebied in centraal Brazilië, en in het Wayuu-gebied in Noord-Colombia. WORM heeft tevens opdracht gegeven voor een serie korte films aan een beeldend kunstenaar en schrijver uit Londen: Morgan Quaintance.

Zoals eerder vermeld stond ook Oekraïne centraal. Er is ruimte gemaakt voor hedendaagse Oekraïense makers en activisten zoals Anna Kakhiani met werk als 'Shadows of Our Forgotten Ancestors', 'Amulet' en 'From Rotterdam to Mariupol'. Andere films uit Midden- en Oost-Europa zoals *Son Of White Mare*, een vertoning van Roemeense New Wave Shorts en de Tsjechische cultklassieker 'Valerie and Her Week of Wonders' werden eveneens vertoond.

Films hebben ook plaatsgevonden als onderdeel van andere programma's: de Truus de Groot residentie (met optreden, tentoonstelling en radioprogramma) had ook een filmavond. 'Orfeas2021', een retro-futuristisch verhaal over utopische politiek, ideologische conflicten, bovennatuurlijke leiders en totalitair spektakel, werd vertoond op O. Festival, en diverse korte films van Filmwerkplaats' Lichun Tseung op WORM's eigen festival, Labyrinth. De vierde editie van Field Recordings (een platform voor het vertonen, bespreken en beoefenen van kritische vormen van veldwerk) toonde werk van Zheng Lu Xinyuan en Loes Moree.

In totaal waren er 64 filmvoorstellingen en lezingen.

Multi-Inter-Cross

Het Multi-Inter-Cross programma werd opgevat als een manier om hedendaagse kunstenaars te helpen die projecten te realiseren die niet onder de paraplu van één medium te vatten zijn en niet in traditionele ruimtes te plaatsen zijn. Dit was te zien in de Foyer, met het project WunderPlatz X SKILLS: een reeks residenties, evenementen en cross-overs met de lokale / internationale kunstscene en de lokale gemeenschap. Het meest zichtbaar in 2022 was *Kollection Kitsch*, dat drie edities kende. *Kollection Kitsch* is samengesteld door twee kunstenaars die momenteel bij #Wunderbar werken: Aubane Berthommé Martinez en Kyra Nijskens. De serie presenteerde kitsch en 'politiek lelijke' kunst. De series waren: "Too Fem For Art" (Internationale Vrouwendag), "Gruesome Doomsome" (cult, horror en sci-fi), "Together We Pet" (tegen een denigrerende houding rond dierenkunst).

Dit programma leent zich voor een residentie vorm, waarbij "buitenstaanders" of kunstenaars die tussen verschillende disciplines werken, een manier vinden om te onderhandelen over creatieve ruimtes die (volgens hen) een nieuwe vorm moeten krijgen. Dit is gebleken uit een aantal residenties, zoals die van Ratri Notosudirjo in november en december, die een nieuwe theaterproductie maakte over landschappen als mogelijke vertaling van dekolonisatie. Er werden landschappen en ontmoetingsplaatsen tussen individuen met verschillende diasporische of migrerende achtergronden gecreëerd, en over hoe onderhandelingen en spanningen de ervaring van die ruimten vormgeven. Tijdens een korte residentie creëerde Gerson Krönstadt een experimentele tentoonstelling, "E Kreado", die "de echtheid van ware expressie" wilde vastleggen, met 5 dagen van geïmproviseerde creaties in muziek en beeldende / performatieve kunst. Elsewhere, 'STONENETWORK', van Espen Hjort, was een fysiek duet tussen een menselijke performer en een steen uit het Hallingskarvetgebergte in Noorwegen. Een aantal evenementen bewandelde de grens tussen theater en muziek: De Rotterdamse kunstenaar musici Gonçalo Almeida en Pierre Bastien interacteren met een geluidsinstallatie, genaamd: Music dialogues for Double bass, Trumpet and Sound sculptures. Het duo nam in deze periode een album op in WORM. Lucas Thijs bracht zijn nieuwe single 'Future Lies

Awake' uit van zijn EP, 'Videostore Effect'. In #Wunderbar bracht Lucas ook zijn nieuwe videoclip uit op een van #Wunderbar's TV-installaties, en verwerkte een cassettebandjes-luistersessie als onderdeel van de installatie. Werner van der Zwan & Charl Linssen presenteerden hun nieuwste kinetische installatie "The Unconventional Self": een multimedialproject en een posthumanistische poging om theater te maken zonder mensen. Dit was een theatervoorstelling met robotica en VR sets en werd gemaakt in samenwerking met V2.

In totaal waren er 13 middelgrote multidisciplinaire activiteiten en evenementen van uiteenlopende aard en lengte.

Kunst en Performance

In de beeldende kunst en fysieke performances zag WORM een explosieve toename van projectvoorstellen, vooral van jonge en mid-career kunstenaars. Tegelijkertijd wilde WORM minder ad hoc programmeren en makers meer ruimte en tijd bieden om zich te ontwikkelen en netwerken op te bouwen binnen en buiten WORM. We proberen te verbinden, te coproduceren, uit te wisselen en te distribueren. Tentoonstellingen en performances kunnen vaak in één adem genoemd worden. De makers met wie wij samenwerken combineren verschillende disciplines en het live-aspect vormt vanzelfsprekend een integraal onderdeel van de ontwikkeling en/of presentatie. We onderscheiden hier projecten die voornamelijk in onze galerie plaatsvinden, en podiumproducties.

ART GANG

De Art-Gang is een jongeren kunst beweging, georganiseerd vanuit WORM Rotterdam met jonge Rotterdamse makers. Het idee is om samen kunst te maken, over kunst te praten en kunst te ervaren terwijl we connecties met elkaar kunnen leggen. Alle jongeren tussen de 16 en 29 jaar zijn welkom. De Art-Gang legt een extra focus op vrouwen en genderqueer mensen en we proberen ruimte te geven voor meer vrouwelijke interesses en kunstvormen. De Art-Gang is heel vrijblijvend en deelnemers kunnen zelf bepalen hoeveel tijd ze besteden aan de Art-Gang. Sommige jongeren komen misschien maar één keer in de paar maanden. Andere jongeren zijn meerdere dagen per week met de Art-Gang bezig, organiseren hun eigen evenementen en nemen verantwoordelijkheden op zich. Op deze manier is de Art-Gang toegankelijk voor iedereen en blijft de organisatie bij de deelnemers zelf.

Mimi van Rinsum, begeleider, Art-Gang: "We zijn op 23 februari begonnen met het organiseren van de Art-Gang. We ontmoeten elkaar elke woensdagavond van 17.00 tot 20.00. Naast deze ontmoetingen organiseren we ook nog allerlei andere activiteiten en meet-ups. We hebben dit jaar ongeveer 50 algemene Art-Gang meet-ups georganiseerd, waarbij we 7 keer samen hebben gekookt. We hebben 30 online meetings gehad, waar we samen de activiteiten van de Art-Gang bespreken. We hebben 15 radio shows gemaakt. We hebben 13 hang-gang sessie georganiseerd, waar jongeren op zondagen in WORM rustig huiswerk konden maken. We hebben 3 tattoo design workshops, 2 risoprint workshops, 2 karaoke avonden, 1 filmavond, 2 Dungeons & Dragons sessie, 1 cartoon middag, 1 museumbezoek, 1 picknick, 1 graffiti tour, 1 boekenclub, 1 inktoberclub, 2 kunstmarkten en 1 expositie georganiseerd. Daarnaast hebben we nog meerdere keren samen gegeten en zijn we naar pride, concerten, films en voorstellingen geweest. We hebben in totaal 125 verschillende activiteiten, meetings en evenementen georganiseerd."

WORM's Gallery

De galerie biedt vooral onderdak aan beeldende kunstenaars met een performatief onderzoekende en uitvoerende aanpak. WORM geeft de voorkeur aan werk dat nog niet eerder is getoond. Uitschieters zijn onder andere: Art CTRL Rotterdam. Tevens exposeerden fotograaf en videomaker Michiel Robberecht (BE) en *performer* Precy Numbi (Congo) samen in de galerie. Beide kunstenaars hadden niet eerder in Nederland geëxposeerd, dus koppelde WORM hen aan lokale performance kunstenaars en vroeg hen "de stad in" te werken. Dit resulteerde in live ontmoetingen op straat met onder meer Toine Klaassen, dansperformance gezelschap Lazy Susan, SOHERE (voorheen Friendly Stalking). Michiel Robberecht nam de performances live op en maakte er een videoclip van die in de Gallery werd gepresenteerd, begeleid door live muziek van Mauro Pawlowski. Dit spel van binnenuit, met live ontmoetingen tussen kunstenaars die geen gemeenschappelijke taal hebben maar wel samen kunnen optreden, dit vastleggen en samenbrengen is een spannend en waardevol proces. Naast de bezoekers in de Gallery was een exponentieel groter bereik van toevallige passanten in de Witte de Withstraat, Museumpark, Blaak, en ook op schoolpleinen als Het Landje en basisschool De Toermalijn. WORM ondersteunde *performancekunstenaar* en ex-WORM ontwerper, Natalia Papaeva, om deel te nemen aan een tentoonstelling in Wenen, vergezeld

door Radio WORM programmeur Ash Kilmartin. In mei kwam Natalia samen met Ceola Turnstell-Behrens onze studio's binnen om een live audio performance te maken tijdens Staging Stasis + Mari Mako + Psycho Club.

In september reisden WORM en De Wijkcollectie van Museum Rotterdam samen naar Kassel voor een tweeledige ontmoeting en uitwisseling: Enerzijds werkte een groep performance kunstenaars van WORM een week lang samen met Werkstatt Kassel, een klein kunstencentrum waar Joseph Beuys zijn Vrije Universiteit opende. De zorg voor mensen met een neurodiverse complexiteit is een inherent onderdeel van de missie van het instituut. Onder de kunstenaars bevonden zich: Sachia Perreira, Werner van der Zwan, Jip van der Hek, Wolf Engelen, Contemporary Glory Contemporary Cash. Daarnaast bezochten de kunstenaars de Documenta tentoonstelling samen met verschillende buurtinitiatieven uit Rotterdam, zoals het Bollen Pandje, Victory Outreach Church en Pluspunt. Bottom-up organiseren en collectieve (kunst)praktijken vormden het uitgangspunt voor discussies en toekomstplannen. De uitwisseling met Werkstatt wordt in 2023 voortgezet.

WORM ondersteunde de eerste publicatie van SAGO Press door Leonor Faber-Jonker: "GRIT. Truus de Groot in New York City" was de verzamelnaam voor een drie weken durende artist focus rond de experimentele underground kunstenaar en muzikant Truus de Groot. De productie omvatte een publicatie van jaren tachtig polaroids uit Truus' tijd in New York; een tentoonstelling met videowerken, nieuwe muziek, foto's en memorabilia van Truus; en een zeldzaam concert van de Groot's legendarische band, Plus Instruments; een filmavond; een uitgebreide radioshow; workshops en een radio-interview.

Andere opmerkelijke performatieve expo-programma's waren onder meer Being State of Mind, een collectief van 3 visuele en grafische kunstenaars die abstracte schilderijen en sculpturen creëren door middel van live discussies en games; Moo Meyer, een media- en videokunstenaar die zijn werk vormt tot een ruimtevullende installatie, geïnspireerd door de rol van MC's in het clubleven (en gepresenteerd tijdens MOMO Festival); Nina Maria Visser's performance met kostuums en dans werd een visuele installatie, met video en performance (coproductie met Station Noord, creatief proces in WORM, gepresenteerd tijdens Welcome To The Village en SIGN); Kunstenaarscollectief Woodstone Kugelblitz verzorgde een levendige workshop ter afsluiting van de publicatie van hun boek over een reis door Frankrijk en Nederland met paard en wagen.

Coproducties en samenwerkingen

Als "ontwikkelingsinstelling" voor podiumkunst vinden we het niet alleen belangrijk dat makers bij ons kunnen creëren, we zoeken ook naar verschillende manieren om het publiek actief te betrekken bij de creatieve processen die plaatsvinden. We organiseren zowel avondvullende podiumpresentaties voor een groter publiek als in intieme settings om specifieke doelgroepen te bereiken.

Schaamte! Het Zwitsers-Russische muziekperformance duo Trixa Arnold en Ilya Komarov bracht hun "wereld archief van Schaamte" naar Nederland, met verhalen verzameld in o.a. Rusland, Pakistan en Zwitserland. Hun interactieve performance met muziek was tevens een uitwisseling van verhalen met het publiek. Hiervoor werkten we samen met diverse kleine partners in verschillende settings, waaronder een gemeenschap van ouderen (Spirit 55+), een verhalenhuis (Mezrab House of Stories), samenwerkingen met gelijkgestemden en organisaties gerund door kunstenaars (De Perifer @ Gelderlandfabriek ; Koffie & Ambacht Rotterdam ; componist Hansko Visser Groningen), en een radioprogramma met Krampus Lauf organisator, Daryl Grootfaam. In 2023 volgt een interactieve publicatie ('game') die bezoekers kunnen uitproberen in de #Wunderbar.

O. Festival en WORM werkten samen om O. Lab te realiseren, het meest experimentele onderdeel van het O. Festival; een co-curatie / coproductie met makers die volop bezig zijn met hun onderzoek voor een nieuwe muziektheaterproductie of voorstelling. WORM laat O. Festival kennismaken met nieuwe makers. En biedt ze een internationaal platform om zeer ruw materiaal te testen. Het publiek is een belangrijk onderdeel van dit programma. Elke dag tijdens het festival is er een andere maker die iets kan presenteren: 9 dagen, 9 verschillende pilots. Verschillende makers met wie WORM langdurig samenwerkt kregen de ruimte, waaronder Anthony Hüseyin, PRSPCT, en The Firefighters of the Apocalypse, een memorabel project, met mensen met walkietalkies in het park en geheime postvakjes door de stad. Hiermee bereiken we bezoekers die deels bestaan uit WORM-publiek, maar vooral uit (inter)nationaal festivalpubliek en (inter)nationale bookers. Op O. Festival vond ook de wereldpremière plaats van Thomas Azier's Glossolalia, een coproductie van WORM en O. nadat Azier in 2021 deel uitmaakte van het eerste O. Lab.

Sinds 2017 faciliteert en ondersteunt WORM dansperformance collectief Teddy Shouldn't Smoke. In 2022 was WORM hun vaste partner in Rotterdam met verschillende projecten: een locatievoorstelling in een leegstaand kantoorgebouw, het belichten van onderzoek naar de uitdagingen van de kunstenaar-freelancer in onze maatschappij. Teddy Shouldn't Smoke is altijd een samenwerking tussen verschillende disciplines. Voor "WORK is a Four Letter Word" werkte choreografe Marijke de Vos samen met o.a. Bruno Xavier da Silva (muziek), Daan Doesburg (tekst), Terror Kittens (kostuums) en studenten van MBO dans. Andere partners waren TimeWindow en

DOOR (Dordrecht). Marijke de Vos is tevens docent aan het Albeda College MBO dans, waar WORM ook samenwerkte om verschillende groepen studenten te verbinden aan beeldende en geluidskunstenaars in WORM, en de studenten te stimuleren uit hun comfortzone te stappen, ze uit te dagen iets nieuws te doen. Dit resulteerde in twee succesvolle projecten in samenwerking met Henrietta Müller (dans, visuals en muziek) en Iloy Drisdale (dans, grafisch ontwerp en animatie).

Rotterdamse Makers

In 2022 gaf WORM wederom voorrang aan Rotterdamse kunstenaars, performers en makers. Velen vonden hun weg naar ons via Radio WORM waar culturele uitingen van en voor de stadsgenoten de boventoon voerden. Het muziekprogramma Snackbar, middels zijn specifieke focus op Benelux-artiesten, zorgde voor een hoge deelname van plaatselijke bewoners. In de Wunderbar Foyer kregen lokale kunstenaars via het programma Kollection Kitsch een langdurig expositiemogelijkheid in de vitrinekasten. Rotterdamse improvisatiekunstenaars vormden de basis van WORM's nieuwe programma Improv en (Improvised) Spoken-word. Met Art Gang, het Transformers-project (een muziekproject gericht op de stedelijke dak- en thuislozen), Albeda college, Rotterdamse Mano Eritrea-muziek project, PopKoor WOW en Rotterdamse Zangclub hebben diverse Rotterdamse gemeenschappen hun artistieke pad kunnen bewandelen binnen onze stichting. WORM is tot slot in 2022 een creatieve haven geweest voor Rotterdamse artiesten en collectieven als: HipHop Terminal, Release Radar (Ruwhel Emmers), HipHop Terminal, Sammie Sedano, Neans + Kauwboy, SKODA, YoungRubbi, BUURTBEHEER, BED, Tes Damen, Rubbi, Dyatlov, SpOp + Bruinsma, maushaund, Kwartet Niek Hilkmann, Goldblum, VULVA, Rats on Rafts, Queer Rotterdam, Happy Accidents, The Kitchen Club, Infinite Pleasure, Aubane Berthommé Martinez en Kyra Nijskens, Gerson Krönstadt, Ratri Notosudirjo, Lucas Thijs, Werner van der Zwan

Gebouw

Ons gebouw, nog steeds in bezit van Nadruk, zoals het verzamelgebouw heet, is inmiddels CO2 negatief gemaakt door de huisbaas. Met dit gegeven draaien wij volledig op hernieuwde elektriciteit en ook behoeft de verwarming van het gebouw slechts tijdens echt koude perioden, hulp van de stadsverwarming. Een groots project wat hoewel dit voor uitdagingen in de exploitatie zorgde maar desondanks niet tot grote problemen heeft geleid.

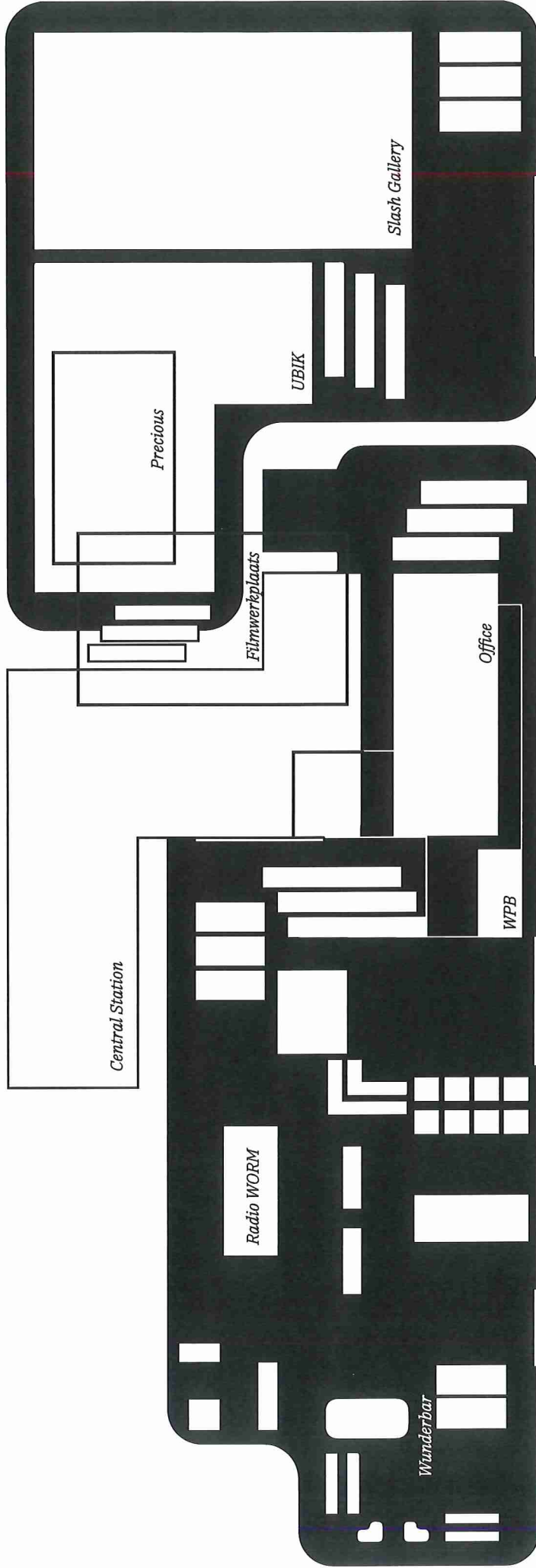
Na de bouw van toegankelijke toiletten in 2021 door de vaste aannemer van Nadruk, Bouwmeester, op zowel Boomgaardsstraat 69, de Gallery als Boomgaardsstraat 71, het hoofdgebouw van, hebben wij in 2022 onze oude tweedehands lift vervangen door een gloednieuwe, een Aesy lift waarvan wel reserveonderdelen verkrijgbaar zijn en de komende 10 jaar nog verkrijgbaar zullen blijven. Hiermee is WORM nog verder en duurzaam toegankelijk gemaakt voor personen in een rolstoel.

Naast deze zichtbare ontwikkeling, zijn er ook niet of minder zichtbare investeringen gedaan aan het gebouw. Het warmtewiel van de klimaatinstallatie is onder andere vervangen. Een element van onze duurzame klimaatinstallatie die er voor zorgt dat koude of warmte uit het gebouw niet verloren gaat aan de buitenlucht maar afgegeven wordt aan de verse lucht welke wordt ingeblazen. Een grote en kostbare klus maar essentieel voor het duurzame karakter en de exploitatie van het gebouw.

De huisbaas heeft op last van de brandweer de brandmeldinstallatie vervangen en minder spectaculair of fris was de vervanging van 2 haperende vuilwaterpompen. Een nadeel van onze locatie in het souterrain van Nadruk. De positie onder de hoogte van het riool, maken dit soort pompen onmisbare installaties. Een defecte pomp van de bar of publiekstoiletten kan immers de gehele exploitatie stilleggen.

Deze 3 kostbare investeringen hebben het gebouw weer klaar gemaakt voor de toekomst. Een grote wens is om in de toekomst de UBIK theaterzaal te ontsluiten voor gebruikers van een rolstoel en mogelijk de toegankelijkheid van de Wunderbar te vergroten. Een aanpassing aan de stoep aan onze zijde van Boomgaardsstraat is daarvoor wel essentieel. Zeker nu er naast de hoofdingang vuilcontainers geplaatst zijn, welke de stoep zelfs voor niet rolstoelgebruikers onbruikbaar heeft gemaakt.

2022 was een transformatief jaar voor de PR-afdeling. Ondanks vele verstoringen door onvoorziene gebeurtenissen en afwezigheden, begon de afdeling met het herdefiniëren en herstructureren van haar processen.

Het werk werd verdeeld tussen meer onderzoeksgerichte en evenementgerichte taken. In het verleden werd al het PR- en marketingwerk door het hele team uitgevoerd, afhankelijk van de situatie. In 2022 werd een sterker onderscheid gemaakt tussen evenementen-PR en traditionele marketing, waarbij het team de verantwoordelijkheden verdeelde. Er werd een meer onderzoeksgerichte aanpak ontwikkeld, gebaseerd op kwalitatieve en kwantitatieve analyses van bezoekersgegevens. Dit omvatte het ontwikkelen van 'snelle winsten' door gebruik te maken van de Stager-database. Een voorbeeld hiervan was het verplicht maken van adresvelden in de Stager-ticketshop, zodat klanten de minimale wettelijke informatie achterlieten die vervolgens kon worden opgenomen in de kwantitatieve enquêtes die voor WORM werden uitgevoerd en ook door Rotterdam Festivals. Dit beleid was ook in lijn met een streven om Stager effectiever te gebruiken als marketingtool die waardevolle informatie kon terugkoppelen naar de PR- en programmeringsteams en het WORM-database- en ticketkopers bewust kon maken van WORM's evenementen.

Toegewijde mailings voor film, Radio WORM, muziek en clubavonden werden gecreëerd en geadverteerd op worm.org en in de ticketshop. Deze mailings trokken een groot aantal actieve abonnees aan, met voor elke categorie enkele honderden geïnteresseerden. Dit betekent dat mensen zich specifiek inschrijven om op de hoogte te blijven van de diverse evenementen en activiteiten binnen deze categorieën, wat leidt tot een meer gerichte en betrokken communicatie met het publiek.

Door al dit werk kan WORM nu diepgaandere analyses uitvoeren op de klantgegevens, waardoor er meer inzicht wordt verkregen in het gedrag en de interesses van de bezoekers. Deze waardevolle informatie wordt nu gedeeld met collega's van de programmeringsafdeling, zodat zij beter geïnformeerde beslissingen kunnen nemen over toekomstige evenementen en activiteiten, en zo beter kunnen inspelen op de wensen en behoeften van het publiek. Maandelijks rapporten op basis van bevindingen over bezoekersgedrag werden getest.

Voorbeeld PR benadering- Zoom in: Juli 2022:

De zomer kende een enorme voorverkoop bij WORM: dit weerspiegelt de honger naar verbinding en feest na COVID beperkingen.

- ★ 846 volledige adressen (postcode + huisnummer) konden worden gebruikt voor Rotterdam Festivals voor hun jaarlijkse Publieksanalyse met het Culturele Doelgroepenmode
- ★ 771 -Nederlandse adressen
  - › 50% (380) Rotterdam
  - › Van de rest 20% (62) Den Haag
  - › Daarvan, >50% buitengebied / Rotterdam Zuid (e.g., postcodes beginnend met 305, 306, 307, 308).
- ★ Ook 70 Internationale bezoekers waarvan 60 Franse bezoekers specifiek kwamen voor de 'African Beats Rotterdam Summer Carnival Afterparty' op 30 juli.

De drukke evenementenkalender van WORM kreeg een meer doordachte en onderbouwde aanpak. Bij het plannen en organiseren van evenementen werd rekening gehouden met verschillende factoren zoals de kernwaarden van WORM, het potentieel voor succes en de populariteit bij het publiek. Door deze aspecten te overwegen, konden evenementen beter worden afgestemd op de doelgroep en de missie van WORM, waardoor een hogere mate van betrokkenheid en tevredenheid bij de bezoekers werd bereikt.

Social media

In termen van online aanwezigheid zag 2022 een specifieke verschuiving naar Instagram, dat uitgroeide tot de belangrijkste online aandrijver van aandacht en "socials" inkomsten: WORM heeft nu bijna 14,5k volgers.

Facebook, waar WORM langzaam groeide tot 26k volgers, is nog steeds een handig hulpmiddel omdat het kan worden gebruikt als een extra evenementenkalender. Facebook is waar de traditionele partner clubavonden van WORM nog steeds aanzienlijke aandacht trekken.

De opkomst van Instagram is in lijn met de groei van mobiel gebruik als het primaire hulpmiddel om informatie over WORM te vinden: bijna 70% van de websitegebruikers gebruikt mobiel als hun primaire apparaat, tegenover 29% voor desktop en 1% voor tablet.

De website trok in 2022 meer dan 500.000 paginaweergaven, waarbij de homepage, agenda en ticketshop (en bijbehorende inlogpagina's) de meest bezochte waren, in die volgorde. Twee van de meest populaire zelfstandige webpagina's in 2022 waren de #Wunderbar (een van de eerste stops voor veel bezoekers in WORM) en de Radio WORM "project" -pagina, die de basis legde voor de promotie van deze relatief nieuwe makersruimte en gemeenschap.

Er werden ook plannen ontwikkeld voor een nieuwe huisstijl voor evenementen, met gebruikmaking van in het gebouw gevonden tekens. Deze huisstijl zal in het tweede kwartaal van 2023 worden uitgerold.

KORTE INHOUDELIJKE VOORUITBLIK 2023

Inmiddels is het 2023. Het Programmteam begint langzamerhand compleet te worden. Er komt ondersteuning om Hoofd Programma en het Programmteam te ondersteunen op administratief gebied. In april gaat de nieuwe Club Programmeur van start. Het Programmteam zal dit jaar actief op onderzoek uitgaan, om zelf weer meer invulling te kunnen geven aan het programma. We blijven WORM OPEN CITY, waarbij we initiatieven uit de buurt en in de stad blijven ondersteunen. Zowel nationaal als internationaal zullen we de bestaande relaties verduurzamen en nieuwe relaties opbouwen. Er komt meer balans met betrekking tot programmeren en faciliteren. In 2022 lag de focus meer op faciliteren aan externe partijen/individuen en minder op programmeren. Met als gevolg dat ons personeel sneller uitgeput was, omdat programmeurs meer uitvoerend bezig waren. Om te voorkomen dat het personeel overspannen raakt en geïnspireerd en gemotiveerd blijft, zullen we hierin meer balans gaan zoeken in 2023. We treden als team meer naar buiten en gaan samenwerkingen aan met festivals, waarbij we de disciplines die WORM in huis heeft, kunnen uitdragen. Er staan samenwerkingen gepland met Rewire Festival in Den Haag, waar Radio WORM aanwezig zal zijn in een zichtbare radio booth en zorg zal dragen voor de verslaglegging: interviews, live radio. WORM is hiervoor speciaal gevraagd vanwege haar expertise op radio gebied Tijdens Motel Mozaique, zal WORM het clubprogramma verzorgen. Eind juni/begin juli heeft het Programmteam van WORM in *full effect* een eigen stand, in de vorm van een dome, op festival *Down the rabbit hole*. Dit biedt voor WORM een mooie gelegenheid om aan een breder en nieuw publiek kenbaar te maken wie ze is en wat ze allemaal kan. Het doel van deze samenwerkingen is om WORM en alle disciplines van WORM bekender te maken bij een aanverwant -en nieuw publiek.

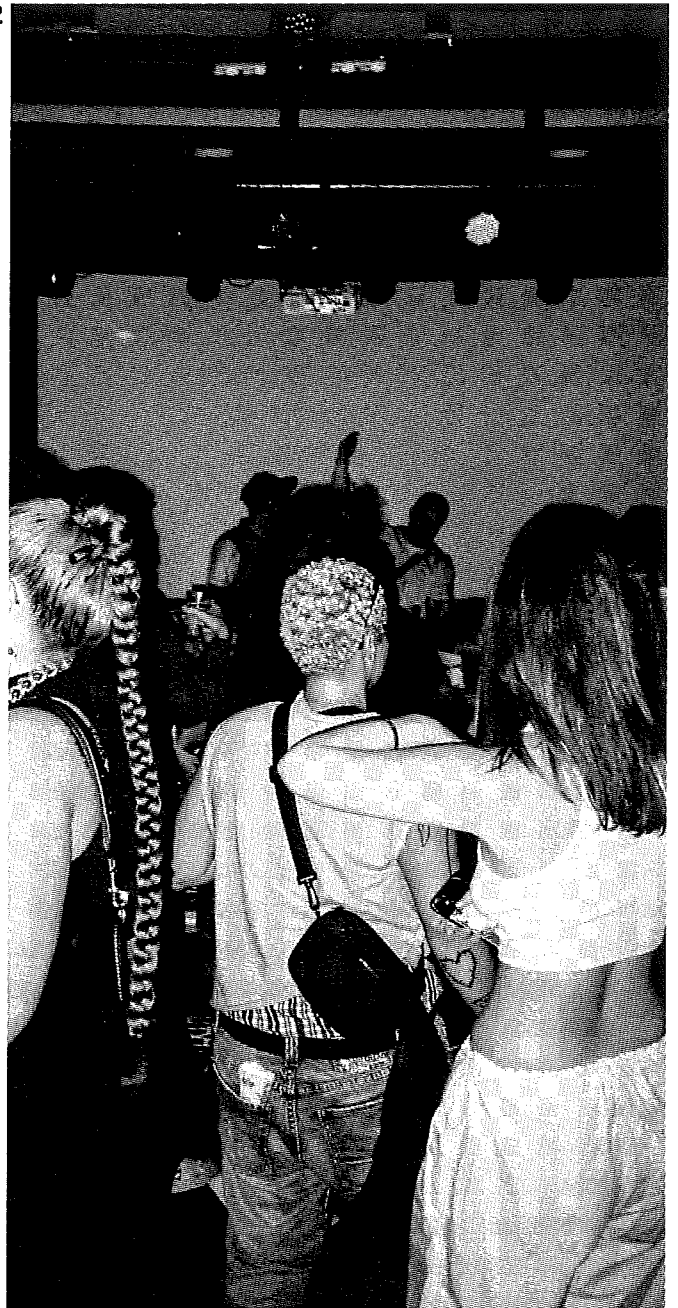

01

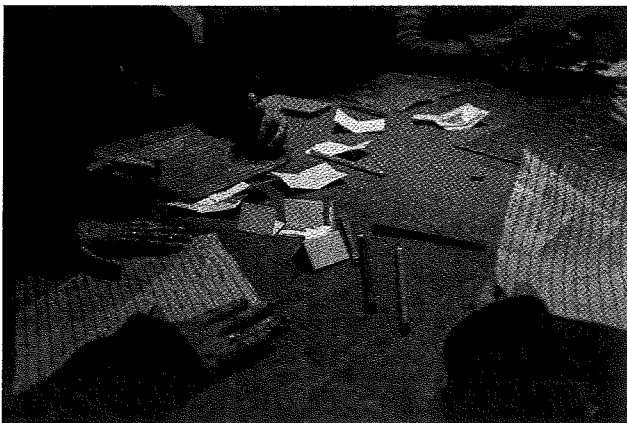
Playground #12 : Aftermath
26.06.2022

02

Hunna - Phase Four
23.08.2022

03

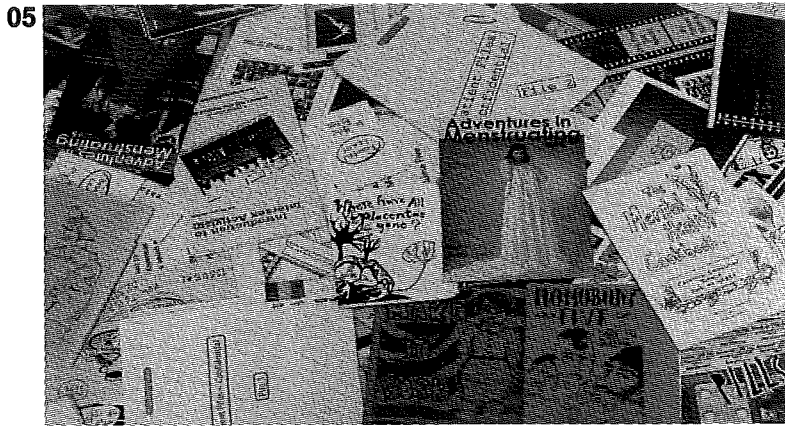

Zine Camp 2022
5-6.11.2022

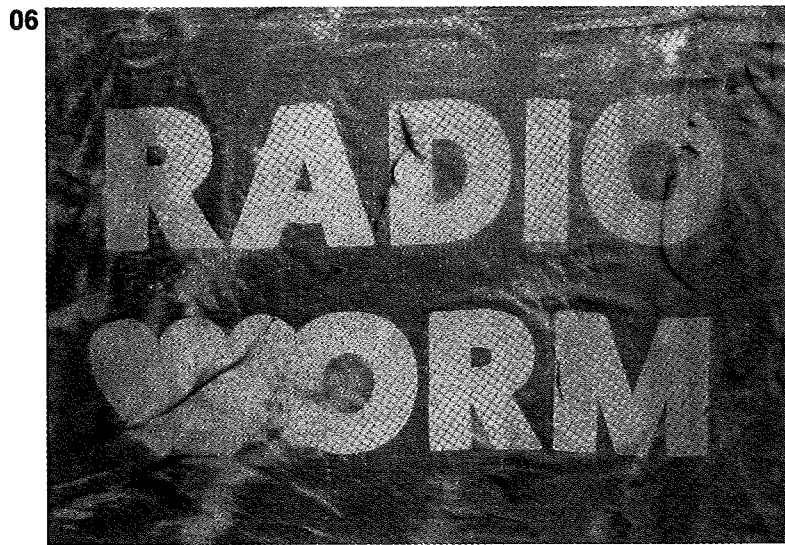
04

Creatives with Unseen Disabilities
25.11.2022

Zine Camp 2022
5-6.11.2022

Radio WORM Banner

A Guide To Loving Me- Zine Workshop
26.02.2022

Cinema Colombiano Presenta: Interrupción
24.09.2022

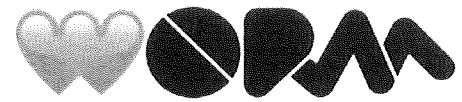

Queer Herbology Workshop
22.06.2022

Woza : Fall Edition
28.10.2022

BALANS PER 31 DECEMBER 2022

Na bestemming resultaat

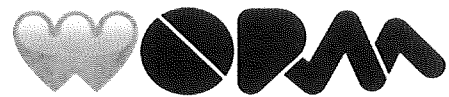
<u>ACTIVA</u>	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
<u>Materiële vaste activa</u>		
<u>Inventaris en inrichting</u>		
Inrichting theater	237.480	236.965
<u>Financiële vaste activa</u>		
Lening u/g	<u>0</u>	<u>13.398</u>
	237.480	250.363
<u>Vlottende activa</u>		
Voorraden	19.807	15.709
Vorderingen	177.031	116.230
Belastingen en premies	33.025	37.260
Liquide middelen	<u>430.114</u>	<u>667.299</u>
	659.977	836.498
	<u>897.457</u>	<u>1.086.861</u>
<u>PASSIVA</u>		
<u>Eigen vermogen</u>		
Algemene reserve	16.258	16.258
Bestemmingsreserves	<u>207.152</u>	<u>519.900</u>
	223.410	536.158
<u>Voorzieningen</u>	29.500	30.000
<u>Langlopende schulden</u>	60.560	56.990
<u>Kortlopende schulden</u>		
Kortlopende schulden	548.461	446.458
Belastingen en premies	<u>35.526</u>	<u>17.255</u>
	583.987	463.713
	<u>897.457</u>	<u>1.086.861</u>

FUNCTIONELE REKENING VAN BATEN EN LASTEN

BATEN	Begroting		
	2022	2022	2021
Publieksinkomsten			
Recette	123.040	139.960	27.725
Uitkopen	4.750	15.000	0
Overige publieksinkomsten	1.160.539	1.217.044	371.603
Totaal Publieksinkomsten	<u>1.288.329</u>	<u>1.372.004</u>	<u>399.328</u>
Vergoedingen Co producenten	12.632	0	0
Overige directe inkomsten	77.001	1.500	62.912
Totaal overige directe inkomsten	<u>89.633</u>	<u>1.500</u>	<u>62.912</u>
Totaal directe inkomsten	1.377.962	1.373.504	462.240
Indirecte inkomsten	30.626	55.000	13.960
<u>Bijdragen uit private middelen</u>			
Private Middelen - private fondsen	15.215	80.000	4.715
Totaal bijdragen uit private middelen	<u>15.215</u>	<u>80.000</u>	<u>4.715</u>
TOTAAL EIGEN INKOMSTEN	<u>1.423.803</u>	<u>1.508.504</u>	<u>480.915</u>
<u>Subsidies</u>			
Totaal structureel OCW	363.274	343.189	350.274
Totaal structureel Gemeente	863.300	836.800	844.300
Totaal structureel publieke subsidie	0	0	273.024
Totaal structurele subsidies	1.226.574	1.179.989	1.467.598
Incidentele publieke subsidies	<u>418.298</u>	<u>172.000</u>	<u>551.857</u>
Totaal subsidies	<u>1.644.872</u>	<u>1.351.989</u>	<u>2.019.455</u>
TOTALE BATEN	<u>3.068.675</u>	<u>2.860.493</u>	<u>2.500.370</u>
<u>LASTEN</u>			
Beheerlasten: Materiële lasten	511.455	452.630	587.208
Beheerlasten: Personeelslasten	335.212	317.938	250.299
Totaal Beheerlasten	<u>846.667</u>	<u>770.568</u>	<u>837.507</u>
Activiteitenlasten: Materiële lasten	749.061	651.765	278.628
Activiteitenlasten: Personeelslasten	1.695.289	1.453.050	1.200.161
Totaal Activiteitenlasten	<u>2.444.350</u>	<u>2.104.815</u>	<u>1.478.789</u>
TOTALE LASTEN	<u>3.291.017</u>	<u>2.875.383</u>	<u>2.316.296</u>

SALDO UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING	<u>-222.342</u>	<u>-14.890</u>	<u>184.074</u>
Rente baten/-lasten	-2.070	-1.000	-237
Overige baten en lasten	<u>-88.336</u>	<u>15.890</u>	<u>-8.295</u>
Totaal	<u>-90.406</u>	<u>14.890</u>	<u>-8.532</u>
EXPLOITATIE RESULTAAT	<u>-312.748</u>	<u>0</u>	<u>175.542</u>
<u>Het resultaat wordt als volgt verdeeld</u>	<u>2022</u>		<u>2021</u>
Onttrekking bestemmingsreserve Ubik Cash	3.720		3.720
Onttrekking bestemmingsreserve Terras			2.530
Onttrekking bestemmingsreserve Website	1.012		955
Onttrekking bestemmingsfonds Corona	308.016		
Toevoeging bestemmingsfonds Corona			-182.747
Onttrekking Algemene reserve			
Totaal	<u>312.748</u>		<u>-175.542</u>

ALGEMENE TOELICHTING

AARD DER BEDRIJFSACTIVITEITEN

De stichting stelt zich ten doel het bevorderen, uitdragen, stimuleren, aanbieden en begeleiden van culturele activiteiten vanuit de verschillende kunstdisciplines, waarvan het ontwikkelend en eigentijds karakter zo veel mogelijk voorop staat. Dit ter stimulering en aanvulling van het, met name rottedamse, culturele leven.

GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAAT BEPALING

De balanswaardering en de bepaling van de resultaten zijn geschied op basis van de historische kostprijs. Voorzover niet anders vermeld zijn de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen aanschaffingswaarde.

Op de materiële vaste activa wordt lineair afgeschreven waarbij de afschrijvingstermijn is gebaseerd op de geschatte economische gebruiksduur.

Vorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen kostprijs of lagere marktwaarde.

Vorderingen

Deze worden voor de nominale waarde verantwoord, onder aftrek van een voorziening voor dubieuze vorderingen.

GRONDSLAGEN VOOR DE BEPALING VAN HET RESULTAAT

De baten worden voorzover niet anders vermeld, toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

In de rekening van baten en lasten zijn de resultaten van de verschillende lasten- en baten componenten van de producties en projecten opgenomen. Het saldo van nog doorlopende producties wordt in de balans opgenomen.

De stichting is niet onderworpen aan de vennootschapsbelasting.

Verslaggeving

Bij het opstellen van de jaarrekening zijn de normen, die worden gesteld in Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, aangevuld met de specifieke richtlijnen gevolgd.

Daarbij wordt de Richtlijn 640 organisaties zonder winststreven (Raad van de Jaarverslaggeving) voorzover mogelijk nageleefd.

Going Concern

Het Coronavirus heeft in 2022 nog ruim 3 maanden invloed gehad op onze bedrijfsvoering.

TOELICHTING OP DE BALANS

MATERIËLE VASTE ACTIVA

De afschrijving is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- vanaf moment van ingebruikneming;
- over de inrichting en inventaris wordt 20% afgeschreven
- over de verbouwing wordt 10% afgeschreven
- over de apparatuur wordt 20% en 33,33% afgeschreven

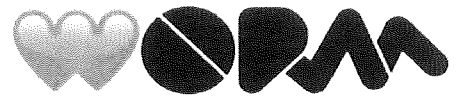
	Inrichting theater euro
Historische kostprijs	2.405.495
Cumulatieve afschrijvingen	2.168.530
Boekwaarde 1-1-2022	236.965
Investeringen	79.533
Desinvesteringen	
Desinvesteringen afschrijving	
Afschrijvingen	79.018
Boekwaarde 31-12-2022	237.480
Historische kostprijs	2.485.028
Cumulatieve afschrijvingen	2.247.548
Boekwaarde 31-12-2022	237.480
Verzekerde Waarde	

Investeringen:

Bar Kas systeem - CVV	8.194
Tap installatie - van Duijnen	11.850
IJsblokjes machine - Horeca Com	3.630
IPad - Amac	1.008
Inbouw parasol	1.268
2 Beamers - The Next shop	2.494
Acer Beamer - Acer Store CPY	1.982
Macbook - Cool Blue	3.056
Warmtewiel - Warmtebouw	14.241
Lift - Aesy Liften	31.810
Totaal	<u>79.533</u>

FINANCIELE VASTE ACTIVA

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
Lening Stager	<u>0</u>	<u>13.398</u>

TOELICHTING OP DE BALANS

VLOTTENDE ACTIVA

<u>Omschrijving</u>	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
Voorraad	18.130	13.600
Emballage	1.677	2.109
Totaal voorraden	<u>19.807</u>	<u>15.709</u>

VORDERINGEN

<u>Omschrijving</u>	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
Debiteuren	17.230	19.960
Voorziening dubieuze debiteuren	-5.296	-5.296
<u>Subsidie vorderingen</u>		
Fonds 21 - Thais Di Marco Goldfish	3.750	
Mondriaan		25.000
Podium Start		21.772
<u>Overige vorderingen</u>		
Vooruitbetaalde kosten	102.457	30.503
Te ontvangen baten	58.690	13.800
Borg	200	200
Overige vorderingen		10.291
Totaal vorderingen	<u>177.031</u>	<u>116.230</u>

1) Van de vorderingen is op 31 december 2022 € 15.441 ouder dan 90 dagen.

LIQUIDE MIDDELEN

<u>Omschrijving</u>	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
Kas	15.350	8.954
Rabobank	414.764	658.345
Totaal	<u>430.114</u>	<u>667.299</u>

Belastingen

<u>Omschrijving</u>	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
BTW	33.025	37.260
Totaal	<u>33.025</u>	<u>37.260</u>

TOELICHTING OP DE BALANS

EIGEN VERMOGEN

Algemene reserve

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
1-jan	16.258	16.258
<u>Mutaties:</u>		
Resultaat	<u>0</u>	<u>0</u>
Totaal	<u><u>16.258</u></u>	<u><u>16.258</u></u>

OVERIGE BESTEMMINGSRESERVES

Bestemming reserves corona

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
Saldo 1-1	502.718	319.971
Toevoeging	<u>-308.016</u>	<u>182.747</u>
Totaal	<u><u>194.702</u></u>	<u><u>502.718</u></u>

Bestemming reserves ubik-horeca-zaal-publiciteit

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
Saldo 1-1	17.182	24.387
onttrekkingen	<u>4.732</u>	<u>7.205</u>
Totaal	<u><u>12.450</u></u>	<u><u>17.182</u></u>

Voor diverse investeringen is een subsidie verkregen die in een bestemmingsreserve is gestort. Jaarlijks wordt per onderdeel een vast bedrag onttrokken.

VOORZIENINGEN

Voorziening groot onderhoud

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
Saldo 1-1	30.000	30.000
onttrekkingen	<u>500</u>	
Totaal	<u><u>29.500</u></u>	<u><u>30.000</u></u>

Deze voorziening is voor de vervanging van de lift. In 2022 heeft deze vervanging plaatsgevonden.

LANGLOPENDE SCHULDEN

		<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
Investeringssubsidie CASH UBIK	1)	26.250	33.750
Investeringsbijdrage Technische apparatuur	2)	4.094	8.809
Gulpen Bier voor 2024 tm 2027	3)	16.667	
Lening van Duijnen 2024	4)	4.209	
Lening Cultuurfonds	5)	<u>9.340</u>	<u>14.431</u>
		<u><u>60.560</u></u>	<u><u>56.990</u></u>

1) Dit is een subsidie voor de dekking voor de verbouwing van het Ubik pand. Jaarlijks wordt er € 7.500 naar het resultaat geboekt.

2) In 2019 heeft het Prins Bernhard Fondsen bijdrage gegeven voor de aanschaf van Technische Apparatuur. In 2019 en 2020 is de apparatuur voor een bedrag van € 84.036 aangeschaft. De afschrijving in 2022 is 19.811. Een evenredig deel (€ 4.715) wordt aan deze investeringsbijdrage onttrokken.

3) In 2022 is het contract met Gulpen bier verlengd tm 2027. Onderdeel van deze overeenkomst is een eenmalige storting van €25.000,- voor 2022 tm 2027. €16.667 is voor 2024 tm 2027

4) Bij de Firma Van Duijnen is een nieuwe tap installatie gekocht voor €11.850,-. De aflossing is 1 maal per kwartaal van € 1089,57. De rente vergoeding is 6,5%. De schuld van € 4,209,- is de aflossing voor 2024.

5) Dit is een lening van het cultuurfonds. Deze lening is op 31 oktober 2024 totaal afgelost.

TOELICHTING OP DE BALANS

KORTLOPENDE SCHULDEN

<u>Omschrijving</u>	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
Crediteuren	158.807	62.444
Vakantiegeld	33.998	33.187
Pensioenfond	55.875	22.987
Overlopende Passiva	68.290	92.016
Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid (NOW)	78.429	162.962
<u>Vooruit ontvangen subsidies</u>		
European Education an Culture Executive Agency - Spectral	103.918	
Prins Bernhardfonds	20.000	
Fonds Podiumkunsten Nieuwe Makers 1)	29.144	72.862
Totaal	548.461	446.458

1) In 2019 kreeg Worm van Fonds Podiumkunsten een toezegging van € 100.000 voor het Nieuwe makers traject. In 2020 kwam er ivm de corona een extra bedrag van € 22.500. In 2020 en 2021 zijn de gemaakte kosten € 49.638. In 2022 is het project afgesloten met een overschot van 29.144. Dit bedrag wordt terug betaald aan het Fonds Podiumkunsten

<u>BELASTINGEN EN PREMIES</u>	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
Loonheffing	35.526	17.255
	<u>35.526</u>	<u>17.255</u>

Dit betreft de loonheffing over de maand december en de Werkkosten Regeling over 2022.

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE RECHTEN EN VERPLICHTINGEN

Meerjaren subsidie 2021-2024

Door de Gemeente Rotterdam is voor een periode van 4 jaar (cultuurnota periode 2021-2024) subsidie toegekend. Het subsidiebedrag wordt per jaar beschikt.

Door het Ministerie van O.C. en 'W is eveneens voor een periode van 4 jaar subsidie toegekend. De nog niet verantwoorde baten zijn als volgt:

<u>Gemeente Rotterdam</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>
Totaal Gemeente Rotterdam	<u>889.300</u>	<u>889.300</u>

<u>Ministerie van OCW</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>
Totaal Ministerie OCW	<u>363.274</u>	<u>363.274</u>

Huurcontract pand worm

Worm is een huurcontract aangegaan met de Nadruk 2 B.V. voor een periode van 5 jaar. De huurovereenkomst wordt na het verstrijken van deze periode verlengd voor een duur van 5 jaar. Jaarlijks wordt de huur geïndexeerd. De vastgestelde huurprijs over 2022 bedraagt € 135.302.

TOELICHTING OP DE REKENING VAN BATEN EN LASTEN

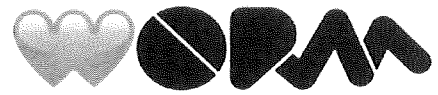
	<u>2022</u>	<u>Begroting 2022</u>	<u>2021</u>
<u>DIRECTE OPBRENGSTEN</u>			
<u>Publieksinkomsten</u>			
Recette	123.040	139.960	27.725
Uitkoop	4.750	15.000	
Horeca	1.160.539	1.217.044	367.735
Overige publiek inkomsten			3.868
Totaal publieksinkomsten	<u>1.288.329</u>	<u>1.372.004</u>	<u>399.328</u>
Overige directe inkomsten			
Bijdrage	12.632		
Huur zalen	64.855	1.500	280
Overige directe inkomsten	12.146		62.632
Totaal overige inkomsten	<u>89.633</u>	<u>1.500</u>	<u>62.912</u>
<u>INDIRECTE INKOMSTEN</u>			
Verhuur Ruimte	12.600	50.000	12.600
Overige indirecte opbrengsten	18.026	5.000	1.360
Totaal indirecte inkomsten	<u>30.626</u>	<u>55.000</u>	<u>13.960</u>
Bijdragen uit private middelen			
Prins Bernhardfondscultuur - OPA	4.715		4.715
Prins Bernhard Cultuurfonds - Marketing	10.000		
Prins Bernhard Cultuurfonds - Lift	500		
Overige Private Fondsen		80.000	
	<u>15.215</u>	<u>80.000</u>	<u>4.715</u>
<u>Structureel Gemeente</u>			
Gemeente Rotterdam	726.300	710.300	710.300
Gemeente Rotterdam BVK	129.500	126.500	126.500
Gemeente Rotterdam Ubik	7.500		7.500
	<u>863.300</u>	<u>836.800</u>	<u>844.300</u>
<u>Structureel publieke subsidie overige</u>			
Mondriaan Stichting			125.000
Ministerie van OCW	363.274	343.189	350.274
Recreate tbv afschrijving			148.024
	<u>363.274</u>	<u>343.189</u>	<u>623.298</u>
Totaal structureel	<u>1.226.574</u>	<u>1.179.989</u>	<u>1.467.598</u>

TOELICHTING OP DE REKENING VAN BATEN EN LASTEN

<u>Incidentele publieke subsidies</u>	Begroting		
	<u>2022</u>	<u>2022</u>	<u>2021</u>
NFPK subsidie SKIP	36.352	60.000	35.189
Fonds Cultuur Participatie - Phil E	11.111		13.889
Fonds Cultuur Participatie - Luca Maxim	24.347		
Nederlands Letterfonds - A Ganna	9.800		
Stimuleringsfonds Reg Feedback		42.000	
Meemaak podium			15.000
Fonds Podium Kunsten - Nieuwe Makers	43.718		30.977
Fonds Podium Kunsten - REIO	10.385		4.615
European Education an Culture Executive Agency - The Pop Venue	29.226	45.000	26.487
Mondriaan Stichting - MPI			12.500
Ministerie van OC en W - corona steunfonds	201.600		413.200
European Education an Culture Executive Agency - Spectral	18.209		
Amsterdams Fonds voor de Kunst - Thais Di Marco - Goldfish	18.550		
Fonds 21 - Thais Di Marco Goldfish	15.000		
Diverse fondsen		25.000	0
Totaal incidentele publieke subsidies	<u>418.298</u>	<u>172.000</u>	<u>551.857</u>

TOELICHTING OP DE REKENING VAN BATEN EN LASTEN

			Begroting			
	FTE's	2022	FTE's	2022	FTE's	2021
<u>BEHEERLASTEN PERSONEELSLASTEN</u>						
<u>Personele lasten</u>						
Directie	0,97	85.710	1,00	77.869	0,95	73.272
Financiële zaken	0,88	39.218	0,84	38.989	0,80	33.258
Bedrijfsvoering	1,11	46.769	1,05	34.780	0,66	35.537
Algemeen Zaken	0,32	14.658	0,32	11.697	0,30	11.824
Stagiaires	4,46	9.518	0,08	1.808	3,40	6.747
beheer en schoonmaken	1,58	44.414	1,42	40.405	1,01	29.581
Freelance/ZZP				25.000		
<u>Overige personeelskosten</u>						
Eigen verbruik		40.141		66.990		39.349
Overige personeelskosten		54.784		20.400		20.731
Uitkering ziektegeld				0		
Totaal beheerlasten: personeelslasten	<u>9,32</u>	<u>335.212</u>	<u>4,71</u>	<u>317.938</u>	<u>7,12</u>	<u>250.299</u>
		2022	Begroting		2021	
			2022			
<u>Beheerlasten: materiële lasten</u>						
<u>Huisvestingskosten</u>						
Huur Worm	1)	135.302		135.000		129.063
Huur UBIK	1)	81.303		87.000		83.077
Huur kubus en Wielewaal		1.500		2.000		1.500
Gas/licht/water/service kosten		66.327		60.000		51.999
Onroerend zakenbelasting		2.000		2.525		1.925
Schoonmaken		28.666		24.000		24.431
Onderhoud gebouwen		24.495		15.300		10.713
Overige huisvesting		0		0		0
Afschrijvingen		33.125		26.957		171.183
Overige Huisvestinglasten		1.964		400		2.785
Totaal beheerlasten: materiële lasten		<u>374.682</u>		<u>353.182</u>		<u>476.676</u>
1) De huur over 2021 bedroeg € 132.063. Worm heeft een eenmalige vergoeding ontvangen van € 3.000 voor verstoringen. In 2022 bedroeg de huur € 135.032.						
<u>Kantoorkosten</u>						
kantoorkosten		2.539		4.500		2.447
Klein kantoor apparatuur		9.022		0		5.858
ICT/telecom		8.342		6.120		9.249
Contributies en abonnementen		25.174		12.000		14.626
Administratieve assistentie		21.553		17.000		18.121
Accountantskosten		39.060		22.000		27.590
Verzekeringen		13.421		13.000		12.755
Advieskosten		5.691		2.500		2.235
Huur Lockers		0		1.500		0
Bankkosten		9.450		6.500		7.208
Representatie		423		3.000		1.268
Overige kantoorkosten		-2.205		8.650		5.905
Afschrijvingen		4.303		2.678		3.270
Totaal beheerlasten: materiële lasten		<u>136.773</u>		<u>99.448</u>		<u>110.532</u>

TOELICHTING OP DE REKENING VAN BATEN EN LASTEN

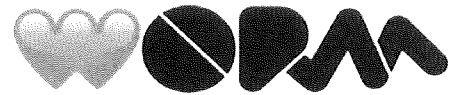
	2022		Begroting 2022		2021	
<u>Activiteiten: Personeelslasten</u>						
Artistieke staf	2,23	115.282	2,42	104.583	1,37	63.367
Publiciteit	1,80	79.495	1,47	55.630	1,55	52.944
Techniek en productie	5,62	222.955	5,52	215.018	4,67	186.236
Pirate bay	0,22	14.582	0,21	6.891	0,20	13.854
Horeca bedrijfsleiding	2,14	103.714	1,95	86.209	1,88	82.016
Horeca oproepkrachten	16,15	523.036	11,16	313.932	12,54	364.507
Stagiaires		0	0,34	8.994		0
Honoraria/Gage		331.768		525.629		230.255
Techniek extern		99.946		0		43.762
Programmeurs		68.268		0		24.989
Publiciteit		119.411		0		134.908
zzp'ers		0		112.164		0
beveiliging		16.832		24.000		3.323
Totaal activiteitenlasten: personeelskosten	<u>28,16</u>	<u>1.695.289</u>	<u>23,07</u>	<u>1.453.050</u>	<u>22,21</u>	<u>1.200.161</u>

De leden van de Raad van Toezicht zijn onbezoldigd.

De sociale lasten (€ 183.043) zijn bij de salariskosten inbegrepen. Met ingang van 1 januari 2021 is Worm deelnemer aan het Pensioenfonds Bibliotheken (POB). De pensioenpremie over 2022 is € 140,458.

Gegevens naar aanleiding van de WNT

Bedragen x € 1	<u>J. Brands</u>		<u>J. Gijsen</u>	
	<u>2022</u>	<u>2021</u>	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Functie(s)				
Duur dienstverband	1/1 - 31/10	1/1 - 31/12	1/11 - 31/12	
Omvang dienstverband (in fte)	1,00	0,95	0,84	
Gewezen topfunctionaris	nee	nee	nee	
Echte of fictieve dienstbetrekking	ja	ja	ja	
Individueel WNT-maximum	<u>180.000</u>	<u>190.950</u>	<u>30.240</u>	
Bezoldiging				
Beloning	55.215	61.429	12.542	
Beloningen betaalbaar op termijn	6.597	1.657	1.610	
Subtotaal	61.812	63.086	14.152	
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0	0	0	
Totaal bezoldiging	<u>61.812</u>	<u>63.086</u>	<u>14.152</u>	<u>0</u>

TOELICHTING OP DE REKENING VAN BATEN EN LASTEN

Het aantal formatieplaatsen van de stichting is per balansdatum op de volgende manier ingevuld:

<u>Functie</u>	<u>regulier in fte</u>
Directie	0,97
Bedrijfsvoering	1,11
Financiële zaken	0,88
Algemeen Zaken	0,32
Stagiaires	4,46
Beheer en onderhoud	1,58
Artistiek personeel	2,23
Publiciteit personeel	1,80
Techniek en productie personeel	5,62
Pirate bay personeel	0,22
Horeca bedrijfsleiding	2,14
Horeca oproepkrachten	16,15
Totaal	<u>37,48</u>

	<u>2022</u>	Begroting <u>2022</u>	<u>2021</u>
<u>Activiteitenlasten: Materiële lasten</u>			
<u>Programmakosten</u>			
Security	47.047		2.851
Vrijwilligers	3.525		4.860
Reis en verblijfkosten	52.055	80.000	19.301
eigen verbruik artiesten	25.230		9.026
MSP kosten	6.005	7.000	2.666
BUMA/Contributies podium	7.511	5.000	4.131
Onderhoud apparatuur/werkplaats	1.294	4.000	3.400
Bijdrage	37.566		
Techniek/Huur apparatuur	23.239	44.400	14.928
Afschrijvingen	33.738	39.073	36.890
Overige materiaalkosten	43.329	32.500	37.477
<u>Publiciteit</u>			
publiciteit	35.118	42.822	9.036
<u>Horeca</u>			
Inkoop horeca	380.568	357.470	122.710
Overige kosten horeca	44.986	23.500	6.785
Afschrijvingen	7.850	16.000	4.567
Totaal activiteitenlasten: materiële lasten	<u>749.061</u>	<u>651.765</u>	<u>278.628</u>

Bepalingen omtrent resultaatbestemming

Het exploitatie resultaat van € 312.748,- is vooruitlopend op het bestuursbesluit als volgt verdeeld:

Onttrekking bestemmingsreserve Ubik Cash	3.720
Onttrekking bestemmingsreserve Website	1.012
Onttrekking bestemmingsfonds Corona	308.016
Onttrekking Algemene reserve	<u>0</u>
	<u>312.748</u>